БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 50 (3788). | Чоршанба, 13 март 1968 йил. | Баҳоси 3 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КПСС Марказий Комитети Коммунистик ва ишчи партиялар маслаҳат учрашувининг якунлари тўғрисида КПСС делегацияси ҳисоботини тинглаб ва муҳокама қилиб, учрашувда муҳокама қилинган барча масалалар юзасидан делегациянинг фаолиятини ва унинг тутган позициясини маъқуллади.

КПСС Марказий Комитети маслаҳат учрашувининг аҳамиятини юксак баҳолайди. Бу учрашув халқаро коммунистик ҳаракатдаги асосий тенденция — халқаро коммунистик ҳаракатни марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари асосида жипслаштириш тенденциясининг ифодаси ва ривожланиши бўлди. Бу учрашув коммунистлар империалистик реакциянинг агрессив режаларини барбод этиш ҳамда тинчлик, демократия, миллий мустақиллик ва социализм ишининг янги ғалабаларини таъминлаш учун ўз куч-ғайратларини кўпайтиришдек муштарак истакларини намойиш қилиб кўрсатди.

Маслаҳат учрашувининг Коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг халқаро кенгашини чақириш тўғрисида, бу кенгашни чақириш муддати, мақсадлари, кун тартиби ва тайёрлаш методлари тўғрисида қабул қилган қарори кенгашни ўтказиш йўлида муҳим амалий қадам ташланганлигини билдиради. Кенгашда ҳозирги босқичда империализмга қарши кураш вазифалари ҳамда Коммунистик ва ишчи партиялар, империализмга қарши барча кучлар бирлиги масаласининг муҳокама қилиниши энг муҳим проблемага эътиборни жалб қилиб, коммунистик ҳаракатнинг мустаҳкамланишига ҳам, шунингдек, барча социализм ва демократия кучларини жипслашувига ҳам кўмак беради.

Учрашув масалаларни тенг ҳуқуқлик, ўртоқларча фикрлашув принциплари асосида коллектив ҳал қилиш самарали бўлиб чиқишини намойиш қилди. КПСС Марказий Комитети халқаро кенгашга тайёргарлик кўриш тўғрисида маслаҳат учрашуви белгилаб берган демократик формалар муштарак вазифаларни ҳал қилиш манфаатларини кўзлаб, нуқтаи назарларни ва хулосаларни келишиб олиш, халқаро коммунистик ҳаракатнинг барча отрядлари ҳаракатларини координациялаш учун яхши замин яратиб беради. Кенгашга тайёргарлик комиссияси ишида иштирок этиш истагини билдирган барча коммунистик ва ишчи партиялар вакилларидан иборат қилиб тузилган тайёргарлик комиссияси маслаҳат учрашувининг ташкил этилиши кенгашга тайёргарлик кўриш учун зарур шарт-шароитлар яратиб беради.

КПСС Марказий Комитети маслаҳат учрашуви барча Коммунистик ва ишчи партияларга, шу жумладан Будапешт учрашувида қатнашмаган Коммунистик ва ишчи партияларга ҳам мурожаат қилиб, кенгашга тайёргарлик кўриш ишида ва кенгашнинг ўзида тенг ҳуқуқли асосда қатнашишга чақирганлиги кенгашга муваффақиятли тайёргарлик кўриш мақсадларига мувофиқ келади, деб ҳисоблайди. КПСС Марказий Комитети маслаҳат учрашувининг кенгаш ўтказилиши ҳар бир Коммунистик партия ва бутун халқаро коммунистик ҳаракат манфаатларига, империализмга қарши курашувчи барча кучларни жипслаштириш манфаатларига жавоб беради, деган хулосаси билан тўла бирдамдир.

КПСС маслаҳат учрашуви тўғрисида чиқарилган ахборотда қайд этилган фикрларга амал қилган ҳолда Коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг кенгашига муваффақиятли тайёргарлик кўриш ва бу кенгашни ўтказиш учун ҳамма ишларни қилади.

ЯНГИ, УЛКАН РЕЖАЛАР

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг беш йиллик учинчи йили учун олган СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Бутун совет халқи каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам ажойиб воқеа — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини тантанали равишда шодиёна нишонладилар. Улар партия XXIII съезди қарорларини ҳаётга татбиқ этиш ҳамда Ватанимизнинг ярим асрлик юбилейини муносиб кутиб олиш учун астойдил меҳнат қилдилар.

Совет халқи юбилей йилининг ажойиб якунларига қонуний фахрланиш ҳисси билан баҳо бермоқда. 1967 йили халқ хўжалигининг барча тармоқларида янги ғалабаларга эришилди. КПСС Марказий Комитетининг март (1965 йил) ва май (1966 йил) Пленумлари қарорларини амалга ошира бориб, колхоз ва совхозлар қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини янада тез суръатлар билан ривожлантирмоқдалар.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ўтган йили катта ютуқларни қўлга киритдилар. Пахтакорлар юбилей йили мажбуриятларини шараф билан бажардилар. Давлатга 4 миллион 45 минг тонна Ўзбекистон пахтаси етказиб берилди. Бу планда кўрсатилганидан 245 минг тонна кўпдир. Ҳар гектар ердан ўртача 25,2 центнердан хосил олинди.

Бунга Сирдарё области 484,6 минг тонна, Фарғона 475,3 минг тонна, Андижон 458,5 минг тонна, Самарқанд 376,8 минг тонна, Бухоро 367,5 минг тонна, Наманган 367,1 минг тонна, Тошкент 362,8 минг тонна, Хоразм 354,7 минг тонна, Сурхондарё 332,3 минг тонна, Қорақалпоғистон АССР 257 минг тонна, Қашқадарё области эса 208,1 минг тонна пахта билан хисса қўшдилар.

Хоразм область пахтакорлари ўтган йили ҳам аввалги йиллардагидек энг юқори ҳосил етиштирдилар. Улар гектаридан 35,4 центнердан, сурхондарёликлар 30,1 центнердан, наманганликлар 28,4 центнердан ҳосил кўтардилар. Тошкент, Бухоро ва Сирдарё областларида ҳам хосилдорлик анча оширилди. Республика колхозлари ҳар гектар ердан ўрта хисобда 27,2 центнердан хирмон кўтардилар. 17 район ва 292 хўжалик 30 центнердан ортиқ, 105 колхоз ва совхоз 35 центнер ва ундан ҳам ошириб ҳосил олди. Республика совхозлари ҳам пахта етиштиришни анча кўпайтирдилар.

Янгиариқ райони деҳқонлари юқори марраларни эгалладилар. Улар ҳар гектар ердан 38 центнердан ҳосил олиб, давлатга топширдилар. Урганч районида 36,7 центнердан, Денов районида 36,7, Жарқўрғон районида 34,6, Юқори Чирчиқ районида 33,9, Тўрткўл районида 32,4 Шаҳрисабз районида 30,5, Свердлов районида 30,2, Наманган районида 30,4, Поп районида 29,7, Избоскан районида 29,5, Нарпай районида 28,8, Жиззах районида 28,5, Ленинград районида 27,9 центнердан ҳосил олинди.

Янгиариқ районидаги Киров номли, Урганч районидаги Карл Маркс номли, Қўшкўпир районидаги Охунбобоев номли, Денов районидаги «Социализм», Янгийўл районидаги Ҳ. Турсунқулов номли колхозлар ва республикадаги бошқа бир қатор хўжаликлар гектаридан 40 центнердан зиёд пахта олдилар. «Хазорбоғ», «Сурхон», «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», «Пахтаорол» совхозлари ҳар гектар ердан 30 центнердан ортиқ ҳосил териб олдилар.

Бой техника пахта етиштиришнинг илғор прогрессив усуллари — чигитни квадрат-уялаб ва уяларга аниқ миқдорда уруғ ташлаб кетадиган сеялкалар билан экиш, кенг қаторлаб экиш, чигит экиш билан бир қаторда ерга ўғит солиш, экинни эрта муддатларда озиқлантириш, ғўзани икки томонлама ишлаш, механизмлар воситаси билан чеканка қилиш ва пахтани машина билан териш ҳамда бошқа тадбирларни кенг қўлланиш имконини берди.

Юбилей йилида барча областлар ва Қорақалпоғистон АССР машина терими планини муваффақиятли адо этдилар. Республикада машинада терилган пахтанинг салмоғи 38,3 процентни, совхозларда эса 55,2 процентни ташкил этди. Сирдарё областининг хўжаликлари машиналар билан ҳосилнинг 66 процентини, Тошкент областининг хўжаликлари эса 62 процентини териб олдилар.

Оққўрғон, Киров (Сирдарё области), Пахтаорол ва Пахтакор районларининг деҳқонлари етиштирилган пахтанинг 75-82 процентини машиналарда териб олиб, катта муваффақиятларга эришдилар. Кўпчилик хўжаликлар ҳосилнинг 85 процентдан тортиб 90 процентгача бўлган қисмини, «Малик», «Гулбоғ», «Самарқанд», «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозлари, Оққўрғон районидаги «Ленинград», Свердлов номли, Ҳамза номли, Пахтаорол районидаги «Олғабос» колхозлари эса етиштирилган ҳосилнинг деярли ҳаммасини машиналарда териб олдилар.

Пахта териш машиналаридан кенг фойдаланиш 800 минг теримчини қўл меҳнатидан озод қилиш имконини берди.

Республикада машина териминининг усталари бўлган механик-ҳайдовчилар армиясининг сони йил сайин ошмоқда. Улар машинада кўп пахта териш билан шон-шуҳрат қозонмоқдалар. Ж. Кўчиев, М. Жалолов, М. Дадажонов, Ш. Қудратов, Ҳ. Полвонов, Ридван Чки ва бошқа кўпчилик ўртоқлар шулар жумласидандир. Турсуной Охунованинг кўпчилик издошлари 100 тоннадан ва ундан ортиқ пахта теришди.

Қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам муваффақиятларга эришилди. Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари 1966 йилдагига нисбатан кўп етиштирилди. Чорва моллар ва паррандаларнинг сони кўпайди, уларнинг маҳсулдорлиги ошди. Дон, шоли, каноп пояси, тамаки, сабзавот, полиз экинлари маҳсулоти, мева ва узум, пилла тайёрлаш планлари, давлатга гўшт, сут, тухум, жун ва қоракўл тери топшириш ва сотиш топшириқлари ошириб бажарилди.

Республика шоликорлари каттагина муваффақиятларга эришдилар. Улар ана шу қимматли маҳсулот етиштириш ва давлатга сотиш планини ошириб адо этдилар. 150 минг тонна шоли етиштирилди ва шундан 100 минг тоннадан кўпроғи давлатга сотилди. Қорақалпоғистон АССР шоликорлари бултур давлатга 36 минг тонна шоли сотдилар ва планни 117,5 процент адо этдилар. Тошкент областининг кўпчилик хўжаликлари шолидан мўл ҳосил олдилар.

Колхоз ва совхозлар суғориладиган деҳқончиликнинг қулай шароитларидан усталик билан фойдаланиб, полиз экинлари, мева ва узумнинг ҳосилдорлигини йил сайин оширмоқдалар, маҳсулот етиштиришни кўпайтирмоқдалар, хўжаликнинг ана шу тармоғида рентабиллик даражасини оширмоқдалар.

Колхоз ва совхозларда сабзавот етиштириш бир йил ичида 1,4 баравар кўпайди ва 462 минг тоннага етказилди. Мева-сабзавот тайёрлаш давлат плани анча ошириб бажарилди.

Тамакикорлар тамаки ҳосилдорлигини кескин оширдилар. Бир йил ичида тамакининг ҳосилдорлиги гектар бошига 3,5 центнер ошди ва 12,2 центнерни ташкил этди.

Республика лубкорлари ажойиб муваффақиятга эришдилар. Мамлакатга 320,6 минг тонна қимматли хом ашё етказиб берилди. Ҳар гектар ердан 159 центнердан каноп пояси олинди ва давлатга топширилди. Юқори Чирчиқ районининг колхозлари эса, ҳар гектар ердан 187 центнердан «яшил олтин» олдилар.

Чорвачилик фермаларининг ходимлари юбилей йилида барча турдаги чорва моллар ва паррандалар сонини янада кўпайтиришни таъминладилар, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтирдилар.

Колхоз ва совхозлардаги қорамоллар туёғи 19 минг бош, шу жумладан сигирлар 3 минг бош кўпайди. Паррандалар сони 823 минг бош ошди. Кўпчилик хўжаликлар сигирларни боқиш ва парвариш қилишни яхшилаб, улардан олинадиган сутнинг миқдорини анча кўпайтиришга эришдилар. Умуман колхоз ва совхозларда ҳар бир соғин сигирдан 1076 килограммдан сут олинди. Бу 1966 йилдагига нисбатан 32 килограмм кўпдир. Етиштирилган сутнинг миқдори 12 минг тонна, тирик вазнда етиштирилган гўштнинг миқдори эса 8,6 минг тонна кўпайди. Етиштирилган тухумнинг миқдори 22,7 миллион дона ошди.

Озуқа базасини мустаҳкамлаш, насл олиш ва чорва молларнинг наслини яхшилаш ҳисобига пахтачилик ва чорвачиликни ривожлантиришни усталик билан уйғунлаштириб олиб бораётган хўжаликлар республикада оз эмас. Бундай хўжаликлар чорва моллар маҳсулдорлиги юксак бўлишига эришмоқдалар ва уларда чорвачилик рентабелли тармоқ бўлиб қолди.

1967 йилда республика пиллачилари ажойиб муваффақиятларга эришдилар. Пилла тайёрлаш плани 114,4 процент бажарилди. Ҳар қути уруғдан ўрта ҳисобда 60 килограммдан, навли уруғдан эса 78,4 килограммдан пилла олинди. Айниқса Янгиқўрғон, Учқўрғон, Уйчи ва Наманган районларининг пиллачилари яхши меҳнат қилишди.

КПСС Марказий Комитетининг май (1966 йил) Пленумидан кейин республикада сув хўжалиги қурилиши илгаригига нисбатан янада катта миқёсларда авж олдириб юборилди. Эски каналларни реконструкция қилиш ва янгиларини қуриш, сув омборларини ишга тушириш, ер массивларини ўзлаштириш, катта миқёслардаги мелиоратив ишларининг амалга оширилиши пахтанинг ҳосилдорлигини кўтариш, ялпи ҳосилни кўпайтириш имконини берди. Бултур 45,5 минг гектар қўриқ ва партов ерлар ирригация-мелиорация жиҳатидан тайёрланди.

Қишлоқда капитал қурилиши тобора кенгайиб бораётган миқёсларда амалга оширилмоқда. 1967 йили қишлоқ хўжалигининг тармоқлари бўйича сарфланган давлат капитал маблағлари миқдори 436,9 миллион сўмни ташкил этди. Бу 1966 йилдагига нисбатан 10 миллион сўм кўпдир.

Республика колхозлари капитал қурилишга 277,1 миллион сўм ёки 1966 йилдагига нисбатан 17,1 миллион сўм кўп маблағ сарфладилар. Колхозлар 195 минг квадрат метр турар-жой биносини қуриб, фойдаланишга топширдилар, мактабдаги жойлар сонини 52 минг ўқувчи ҳисобига, ҳаммомлардаги жойлар сонини 1,6 мингта кўпайтирдилар ва кўп сонли бошқа маданий-маиший ҳамда ишлаб чиқариш характерига эга бўлган объектлар қурдилар.

1967 йили қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ҳажми 1966 йилдаги даражадан ошиб кетди, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг меҳнат унумдорлиги кўтарилди.

Республика колхоз ва совхозлари партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини юксалтириш ҳақида қилаётган ғамхўрлигини кун сайин сезиб турибдилар. Етказиб берилаётган тракторлар, қишлоқ хўжалик машиналари, минерал ўғитлар, заҳарли моддалар миқдори йил сайин кўпаймоқда. Кейинги беш йил мобайнида қишлоқ хўжалигимизнинг энергия билан қуролланиш даражаси 69 процент ошди.

1967 йили 2,598 минг тонна минерал ўғит олинди. Бу бундан беш йил илгари олинган минерал ўғитларнинг миқдорига нисбатан 62 процент кўпдир. Ҳозирги вақтда сабзавот, донли ва бошқа экинларга солиш учун ҳам кўп миқдорда минерал ўғитлар ажратилмоқда.

Республика колхоз ва совхозлари суғориладиган ерлардан, минерал ўғитлардан, қишлоқ хўжалик техникасидан тўғри фойдаланиб, фан эришган муваффақиятлар ва илғор тажрибаларни кенг қўлланиб, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаш йўлидан комил ишонч билан бормоқдалар, ҳар гектар ердан олинадиган маҳсулотнинг миқдорини йил сайин оширмоқдалар ва уни етиштиришга қилинадиган харажатларни камайтирмоқдалар, хўжаликнинг барча тармоқларида рентабеллик даражасини оширмоқдалар.

Қишлоқ хўжалигини юксалтиришда эришилган муваффақиятлар катта. Бу муваффақиятларга колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалик ва сув хўжалиги мутахассислари фидокорона меҳнат қилганликлари, партия, совет, қишлоқ хўжалик ва сув хўжалиги органлари ташкилотчилик ишларини омилкорлик билан олиб борганликлари, КПСС Марказий Комитети ҳамда Совет ҳукумати катта ёрдам берганликлари натижасида эришилди.

Ватан республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари эришган муваффақиятларни муносиб баҳолади. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан «Савай», «Ҳазорбоғ», «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» ва «Пахтаорол» совхозлари, Жиззах районидаги «Москва» Поп районидаги Ленин номли колхозлар Ленин ордени, Ленин районидаги «Правда Востока», Шаҳрисабз районидаги Ленин номли, Хазорасп районидаги Нариманов номли, Тўрткўл районидаги М. Горький номли колхозлар, «Конимех» ва «Нурота» давлат насчилик заводлари, Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий-текшириш институти, «Средазгипроводхлопок» ҳамда «Узсельхозтехника»нинг Қуйлиқ ремонт-механика заводи Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотландилар.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг эллик йиллиги шарафига социалистик мусобақада муваффақиятларга эришганликлари учун колхозлар, совхозлар, илмий-текшириш институтларининг катта группасига КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг Эсдалик байроқлари доимий сақлаш учун топширилди. 11 колхоз, 3 совхоз ва 2 илмий-текшириш институти Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва республика касаба союзлари Советининг Эсдалик байроқлари билан мукофотландилар.

Шу билан бир қаторда биз қишлоқ хўжалигини ривожлантириш масалаларини ҳал қилар эканмиз, ҳали кўпгина камчиликлар борлигини, бизда фойдаланилмаган резервлар кўплигини биламиз.

Пахта етиштиришни ҳар тарафлама кўпайтириш худди илгаригидек ҳозир ҳам асосий вазифа ҳисобланади. Беш йиллик планда бу йил 3 миллион 915 минг тонна пахта етиштириш назарда тутилган, 1966 йили 4 миллион 83 минг тонна ва 1967 йили 4 миллион 45 минг тонна пахта етиштирилганлигини назарда тутиб, биз бу йил ана шу марралардан ўзиб кетиш учун барча зарур чораларни кўришимиз лозим. Бунинг учун резервлардан тўла фойдаланмоқ даркор.

1967 йили Андижон области, 12 район, 159 колхоз ва 25 совхоз пахта тайёрлаш планини бажармаганлиги бизни жуда ташвишлантирмоқда. Ана шу область, районлар ва хўжаликларнинг раҳбарлари план барбод этилганлигининг сабабларини анализ қилиб кўрмоқлари, пахта ҳосилдорлигини оширишга қаратилган тадбирлар белгиламоқлари ва уни амалга оширмоқлари, бу йил ҳар бир хўжалик мажбуриятни бажаришга эришмоқлари зарур.

Бултур 19 район, 105 колхоз ва 55 совхоз гектаридан 20 центнердан кам ҳосил олди. Ана шу районлар ва хўжаликларда ҳосилдорликни республикада эришилган ўртача даражага етказиш пахта етиштиришни анча кўпайтириш имконини беради.

Айрим хўжаликларда минерал ўғитлардан, заҳарли моддалардан, дефолиантлардан, қишлоқ хўжалик техникасидан ҳануз етарли даражада яхши фойдаланилмаётир, ерларнинг ҳолатини яхшилаш, алмашлаб экишни жорий этиш, деҳқончилик маданиятини ошириш, суғориладиган ерларнинг ҳар гектаридан кўпроқ манфаат кўрган ҳолда фойдаланиш учун зарур бўлган барча чоралар кўрилмаётир.

Барча тармоқларни комплекс ривожлантириш — қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг энг муҳим вазифаларидан бири ҳисобланади. Бироқ шунга қарамай, бизда бир етакчи тармоқни ривожлантирган ҳолда, бошқа тармоқларни эсдан чиқариб қўяётган хўжаликлар ҳануз бор.

Сабзавотчиликнинг ҳозирги аҳволи бизни қаноатлантирмайди. Аҳоли сабзавот, картошка, полиз экинлари маҳсулоти ва мева билан ҳали етарли даражада таъминланмаётир.

Бултур дон етиштириш плани бажарилмади. Маккажўхори ва оқжўхорининг ҳосилдорлиги паст бўлди. Силос бостириш учун маккажўхори кўкпояси етиштириш юзасидан белгиланган план бажарилмай қолди.

Чорвачилик энг қолоқ соҳа бўлиб қолмоқда. Республика хўжаликлари сут, гўшт, тухумни ҳамон оз етиштирмоқдалар. Чорва молларнинг моҳсулдорлиги секин ўсмоқда. Насл олиш, подани тўлдириш учун ёш молларни ўстириш иши ҳамон қониқарсиз ташкил этилмоқда. Сигирларнинг бир қисми қисир қолмоқда. Ҳамма хўжаликларда ҳам мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтирилган, деб бўлмайди. Фермаларга механизация бўш жорий қилинмоқда.

Қишлоқ хўжалиги олдида турган вазифаларни муваффақиятли ҳал этмоқ учун камчиликларга кескин барҳам бериш, резервлардан, фан эришган муваффақиятлар ва илғор тажрибадан тўлароқ фойдаланиш зарур.

Бутун куч меҳнат унумдорлигини янада ошириш, барча турдаги қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини ва чорва молларнинг маҳсулдорлигини кўтариш, деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга қаратилмоғи даркор.

Республикада юзлаб илғор хўжаликлар, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг чинакам усталари бўлган минглаб илғор кишилар бор. Уларнинг тажрибаси, улар эришган муваффақиятлар ишга туширилиши лозим бўлган битмас-туганмас резервлар мавжудлигининг ишончли далилидир. Илғорлар тажрибасини жорий этиш — ҳар биримизнинг энг муҳим вазифаларимиздан бири ҳисобланади.

Биз республика олдида турган янги катта вазифаларнинг бажарилиши учун масъулиятни тўла ҳис этамиз.

Ўтган йилнинг якунларини чуқур анализ қилиб, колхоз ва совхозларнинг имкониятларини аниқлаб, биз Ўзбекистоннинг барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари номидан 1968 йил учун қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қиламиз:

Камида 4 миллион 100 минг тонна, шу жумладан камида 110 минг тонна ингичка толали пахта етиштирамиз ва териб олиб, давлатга сотамиз. Бу мажбуриятни бажариш учун пахтакорларнинг бутун куч-ғайратини, билимини ва маҳоратини ишга соламиз.

Алмашлаб экиш пахтадан мўл ҳосил олиш ва чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашнинг энг муҳим воситаларидан бири эканлигини назарда тутиб, **1968 йили алмашлаб экишни қатъият билан жорий этамиз, бедапоялар майдонини 350 минг гектарга етказамиз,** шу жумладан бу йил 115 минг гектар ерга беда экамиз, 3160 тонна беда уруғи етиштирамиз.

Чигит квадрат-уялаб экиладиган майдонларни кўпайтирамиз ва **камида 900 минг гектар майдондаги ғўзани икки томонлама ишлаймиз ҳамда 120 минг гектар майдонга чигитни кенг қаторлаб экамиз.**

Ўғитлардан фойдаланишни яхшилаймиз, уни ерга энг қулай агротехника муддатларида соламиз, ерга солинган ҳар бир центнер минерал ўғит ҳисобига имкони борича кўпроқ пахта ва бошқа хил маҳсулотлар олинишига эришамиз. Чигит экиш олдидан ерга минерал ўғит солиш усулини кенг қўлланамиз.

Ҳар бир уяга белгиланган миқдорда уруғ ташлаб кетадиган сеялкалар билан чигит экишни кенг миқёсларда амалга оширамиз. Ғўза парвариши билан боғлиқ бўлган барча дала ишларининг сифатини кескин оширамиз. Бегона ўтлар ва қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши ўз вақтида ва муттасил кураш олиб борамиз, ҳамма ерда ғўзанинг яхши ривожланиши ва ҳосилнинг эрта етилишини таъминлаймиз.

Ғўза баргини сунъий равишда тўктиришни энг қулай муддатларда ва юқори сифат билан ўтказамиз, такрор дори сепишни ҳам бирга қўшиб ҳисоблаганда 1 миллион 700 минг гектар майдонда дефолиация ўтказамиз. Ҳосили машинада теришга ажратилган барча майдондаги ғўзани намунали парвариш қиламиз, **терим машиналари билан камида 1 миллион 700 минг тонна пахта терамиз. Терилган пахтанинг ҳаммасини қоп-қанорсиз ташиймиз.**

Суғориладиган ерлар — халқнинг жуда катта бойлиги ҳисобланади. Қўриқ ва партов ерларни қишлоқ хўжалик оборотига киритиш ишларини кучайтирамиз, **бу йил 48,6 минг гектар янги суғориладиган ерларни, шу жумладан Мирзачўлда 17 минг гектар ерни ўзлаштирамиз.** Бундан ташқари колхозларнинг маблағлари ҳисобига хўжаликлар ичида 5300 гектар янги ерни ўзлаштирамиз. **Эскидан экин экиб келинаётган 80 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаймиз,** сув билан таъминлашни яхшилаш учун барча резервлардан тўла фойдаланамиз, сувни тежаб-тергаб сарфлашга эришамиз. **100 минг гектар ерни капитал равишда текислаймиз.**

Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини, чорвачиликнинг маҳсулдорлигини ошириш учун зарур бўлган барча чораларни кўрамиз. Колхозлар, совхозлар, бўлимлар, бригадалар ва фермаларнинг қолоқлигига барҳам берамиз. Бу бизнинг пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасидаги асосий резервимиздир.

Механизациялаш ва химиялаштириш воситаларидан, шунингдек сувдан эффектив фойдаланишни таъминлаймиз, ерларнинг мелиоратив ҳолатини муттасил равишда яхшилаб борамиз, фан эришган муваффақиятлар ва илғор тажрибани ишлаб чиқаришга қатъият билан жорий этамиз.

Дон хўжалигининг янада мустаҳкамланиши ва ривожланишини таъминлаймиз. Ғаллачилик ва шоли етиштириш соҳасидаги ишларни яхшилаймиз. Суғориладиган майдонларда ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда камида 20 центнердан дон ҳосили ва камида 30 центнердан шоли олинишига эришамиз.

Бу йил камида 1 миллион 200 минг тонна дон, шу жумладан 175 минг тонна шоли етиштирамиз, давлатга камида 306 минг тонна дон, шу жумладан 100 минг тонна шоли сотамиз.

Камида 275 минг тонна каноп пояси ва 10,6 минг тонна тамаки барги етиштирамиз ва давлатга сотамиз. 1200 тонна каноп уруғи етиштирамиз ва давлатга 400 тонна каноп уруғи сотамиз.

Аҳолини картошка, сабзавот, полиз экинлари маҳсулоти, мева ва узум билан таъминлаш жуда муҳим аҳамиятга эгалигини ҳисобга олиб, мева-сабзавот маҳсулотларини етиштиришни янада кўпайтириш юзасидан барча зарур чораларни кўрамиз. **Ҳар гектар ердан олинадиган сабзавот экинлари ҳосили миқдорини 180 центнерга, картошкани 102 центнерга, полиз экинлари маҳсулотини 126 центнерга, узумни 70 центнерга ва мевани камида 40 центнерга етказамиз.**

Колхоз ва совхозларда 750 минг тонна сабзавот, 200 минг тонна картошка, 390 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 150 минг тонна мева ва 220 минг тонна узум етиштирамиз.

Республиканинг барча категориядаги хўжаликлари бўйича давлатга **474 минг тонна сабзавот, 203 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 60 минг тонна картошка, 64 минг тонна мева ва 155 минг тонна узум топширамиз ва сотамиз.**

Чорвачиликни хўжаликлар ичида ихтисослаштириш соҳасидаги ишни давом эттирамиз, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтирамиз ва унинг сифатини яхшилаймиз.

Чорва молларни тўйимли озуқалар билан таъминлаш учун барча хўжаликларда ем-хашак базасини мустаҳкамлаш чораларини кўрамиз, барча турдаги озуқа экинлари экиш планининг бажарилишини ва уларнинг ҳосилдорлиги оширилишини таъминлаймиз.

Силос бостириш учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг гектаридан 300 центнердан кўк поя, дон учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг гектаридан эса 30 центнердан дон, беданинг гектаридан камида 74 центнердан беда пичани оламиз.

Ем-хашакнинг сифатли бўлиши муҳим аҳамиятга эга эканлигини ҳисобга олиб, озуқа экинларининг ҳосилини ўриб-йиғиб олишни энг қулай муддатларда ўтказамиз ва **2 миллион 500 минг тонна дағал хашак,** шу жумладан **1 миллион 150 минг тонна беда** пичани тайёрлаймиз, **3 миллион тонна силос бостирамиз.**

Чорва молларни сақлаш ва уларни парвариш қилишни, шунингдек насл олиш ишини яхшилаймиз. Барча хўжаликларда гўштга топшириладиган чорва молларни кеча-кундуз баравар бойлаб ва яйловда боқишни ташкил этамиз.

Чорва молларнинг маҳсулдорлигини оширамиз ва колхоз ҳамда давлат хўжаликларида **камида 175 минг тонна гўшт, 385 минг тонна сут ва 205 миллион дона тухум етиштирамиз.**

Ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сутнинг миқдорини 1140 килограммга етказамиз, ҳар бир товуқдан 105 тадан тухум оламиз. Гўштга топшириладиган ҳар бир қорамолнинг тирик вазнини ўрта ҳисобда 240-260 килограммга, чўчқанинг тирик вазнини 90—100 килограммга ва қўйнинг тирик вазнини камида 40 килограммга етказамиз. Ҳар 100 бош сигир ва ғўнажиндан камида 85 тадан бузоқ, ҳар 100 бош совлиқдан камида 108 тадан қўзи, ҳар бир асосий она чўчқадан 23 тадан чўчқа боласи олинишини таъминлаймиз.

1968 йилнинг охирига бориб **қора моллар сонини 1 миллион 200 минг бошга, шу жумладан сигирлар сонини 375 минг бошга, чўчқалар сонини 265 минг бошга, қўй ва эчкилар сонини 6 миллион 750 минг бошга ва паррандалар сонини 3 миллион 400 минг бошга етказиш юзасидан барча зарур чораларни кўрамиз.**

Наслчиликни яхшилаш юзасидан белгиланган тадбирларнинг амалга оширилишини таъминлаймиз, барча хўжаликларда ветеринария-профилактика тадбирларининг ўз вақтида ўтказилишини ташкил этамиз, чорва моллар ва паррандаларнинг тўла сақлаб қолинишига эришамиз.

17375 тонна пилла етиштирамиз ва давлатга сотамиз, мажбуриятни баҳорги қурт боқиш ҳисобидан бажарамиз. Пиллачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш ҳақида алоҳида ғамхўрлик қиламиз.

Меҳнат унумдорлигининг тўхтовсиз ошишига эришамиз, ички хўжалик ҳисобини колхоз ва совхозлардаги ишлаб чиқариш бўлинмаларига раҳбарлик қилишнинг асосий методига айлантирамиз. Қишлоқ меҳнаткашларининг моддий манфаатдорлигини кучайтирамиз, етиштирилган маҳсулотнинг миқдори ва сифатига, унинг таннархига қараб меҳнатга тўғридан-тўғри ҳақ тўлашни таъминлаймиз. Хўжаликнинг барча тармоқларига комплекс механизацияни жорий этиш асосида меҳнатни ташкил этишни муттасил равишда такомиллаштириб борамиз, барча янги илғор усулларни ўрганамиз ва уни турмушга дадил татбиқ этамиз.

«Узсельхозтехника» бирлашмаси корхоналари ва ташкилотларининг коллективлари ўз зиммаларига қуйидаги мажбуриятларни оладилар:

— ишлаб чиқариш ва савдо фаолиятининг барча соҳаларида колхоз ҳамда совхозларга комплекс хизмат кўрсатишни кенг жорий қилиш. Хўжаликларнинг техника ва бошқа материал ресурсларига бўлган талабларини ўз вақтида ҳамда тўла қондириш, хўжаликларга ишлаб чиқариш ва савдо хизмати кўрсатиш маданиятини анча ошириш;

— колхоз ва совхозларга пахтачилик ҳамда қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини механизациялашни ривожлантиришда, машиналар билан камида 1 миллион 700 минг тонна пахта териш юзасидан олинган мажбуриятни бажариш, машина-трактор паркига техника хизмати кўрсатишни тўғри йўлга қўйиш ва машина-трактор паркини сақлашга қилинадиган харажатларни камайтиришда конкрет ёрдам бериш;

(Давоми иккинчи бетда).

ЯНГИ, УЛКАН РЕЖАЛАР

(Боши биринчи бетда).

— ремонт корхоналари томонидан реализация қилинадиган маҳсулотни чиқариш йиллик планини 1968 йил 25 декабрда, савдо фаолияти, механизациялашган ишлар, автомобилларда юк ташиш, чорвачилик фермаларини механизациялаш ва ишлаб чиқариш фаолиятининг бошқа турлари бўйича планни 20 декабргача бажариш, меҳнат унумдорлигининг 1968 йил планида кўрсатилганига нисбатан камида 2 процент, сарфланган фондлар ўрни қопланишининг 3 процент оширилишини, маҳсулот таннархининг 1,5 процент камайтирилишини таъминлаш;

— ремонт корхоналарининг техника даражасини янада ошириш учун, машина-трактор паркини ремонт қилишнинг илғор индустриал методларини ҳамма жойда ўзлаштириш, прогрессив технологияни жорий этиш учун қатъият билан кураш олиб бориш, ремонт ишларининг сифати юқори бўлишини ва белгиланган гарантияли муддатларга амал қилинишини таъминлаш.

Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари ва аралаш озуқа саноати министрлигига қарашли саноат корхоналарининг коллективлари **йиллик планга қўшимча равишда 15 минг тонна аралаш озуқа, 50 тонна озуқа террамицини, 18 минг тонна сортли ун ишлаб чиқариш, 200 тонна сортли ва гибрид навли маккажухори уруғини қайта ишлаш мажбуриятини оладилар.**

Бойитилган аралаш озуқа ишлаб чиқариш 30 минг тонна кўпайтирилади. 1 сўмлик товар маҳсулот тайёрлашга қилинадиган харажатлар 0,2 тийин камайтирилади ва пландан ташқари 600 минг сўм фойда олинади. 8 корхона планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказилади.

«Узптицепром» хўжаликлари **тухум берадиган товуқлар сонини 1 миллион бошга етказадилар, ҳар бир товуқдан 145 тадан тухум олиш мажбуриятини оладилар. 112 миллион дона тухум, 2,7 минг тонна парранда гўшти етиштирилади. Давлатга 87 миллион дона тухум, 2676 тонна парранда гўшти сотилади. Тухум ва парранда гушти тайёрлаш плани 20 декабрда бажарилади.**

7 миллионта жўжа очирилади ва колхозлар, совхозлар ҳамда бошқа турдаги хўжаликларга сотилади. Жўжаларнинг камида 86 проценти, катта паррандаларнинг 97 проценти сақлаб қолиниши, инкубаторга қўйилган барча тухумларнинг камида 78.6 процентидан жўжа очиб чиқиши таъминланади. Меҳнат унумдорлиги 5 процент оширилади. Тухумнинг таннархи 3 процент, парранда гўштининг таннархи 5 процент камайтирилади.

«Главзаготскототкорм» коллективи молларни боқиб семиртириш ҳисобидан **давлатга 13 минг тонна гўшт топшириш планини 20 декабргача бажариш, 45 мингта қоракўл терича етиштириш**га қарор қилди.

Чорва молларини боқиб семиртириш яхшиланади, уларнинг камида 80 проценти ўртадан юқори семизлик билан топширилади, моллар бир меъёрда топшириб борилади, уларнинг вазнини йўқотишига, ориқлашига йўл қўйилмайди, чорва молларинииг тўла сақлаб қолиниши ва озуқанинг иқтисод қилинишига эришилади.

Ўрмон хўжалиги давлат комитети 46 минг гектар майдонга дарахт ўтказиш, шундан 35 минг гектар майдонга баҳорда кўчат ўтказиш мажбуриятини олади. Ўрмон чиқиндиларидан 1 миллион 100 минг сўмлик кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқарилади. Ўрмон хўжалиги ишларида меҳнат унумдорлиги 4 процент оширилади.

Жамоат хўжалигини янада ҳар тарафлама ривожлантириш мақсадида ишлаб чиқариш бинолари, ирригация-мелиорация объектлари, мактаблар, касалхоналар, туғруқхоналар, болалар боғча ва яслилари, колхозчилар ҳамда совхоз ишчилари учун турар-жойлар, ошхоналар, ҳаммомлар ва маданий-маиший хизмат кўрсатиш учун бошқа бинолар қурилишини яхшилаймиз. Колхоз ва совхозларнинг посёлкалари қиёфасини тезроқ ўзгартириш юзасидан барча чораларни кўрамиз. Қишлоқ меҳнаткашлари учун зарур даражадаги маданий-маиший шароитларни вужудга келтирамиз. Дала шийпонларини яхшилаб жиҳозлаймиз ва уларни маданий дам олиш жойига ҳамда бригадалар ва фермаларда олиб бориладиган оммавий-агитация ишларининг марказига айлантирамиз, умумий овқатланишни, колхоз ва совхозларда савдо ва маиший хизмат кўрсатишни яхши йўлга қўямиз.

Биз партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларига: социалистик мажбуриятларни бажариш борасидаги ишларни ташкил этишда бизларга ёрдам беринглар ва бизларни қўллаб-қувватланглар деб мурожаат қиламиз.

Биз олимлар, республика Фанлар академияси институтлари ва бошқа илмий-текшириш муассасаларининг ходимларини бизга амалий ёрдам беришга чақирамиз. Бизларнинг далаларимиз ва фермаларимиз деҳқончилик ва чорвачиликни интенсивлаш соҳасидаги жуда катта вазифаларни ҳал қилишнинг чинакам ишлаб чиқариш лабораторияларига айлансин.

Социалистик мусобақа мажбуриятларни бажариш учун курашда жуда катта роль ўйнайди.

Ҳозирги вақтда бутун мамлакатдаги каби Ўзбекистоннинг колхоз ва совхозларида ҳам 1968 йилда янги марраларни эгаллаш учун, беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини меҳнатда янги муваффақиятларга эришган ҳолда муносиб нишонлаш учун социалистик мусобақа катта кўтаринки руҳ билан авж олиб кетди.

Пахта учун, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун курашда қардошларимиз бўлган Тожикистон, Туркманистон, Озарбайжон, Қозоғистон ва Қирғизистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари билан анъанага айланган социалистик мусобақани давом эттирамиз. Кўп миллатли улуғ Ватанимиз халқлари бузилмас дўстлигининг рамзи бўлган бу мусобақада барча резерв ва имкониятлардан тўлароқ фойдаланишни таъминлаймиз.

Биз колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, механизаторлар, қишлоқ хўжалик ва сув хўжалиги мутахассислари ўз имкониятларимизни чамалаб кўриб, ҳар бир область ва Қорақалпоғистон АССР бўйича қуйидаги ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришиш мажбуриятини оламиз.

Тошкент области бўйича

Ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 27 центнердан пахта оламиз ва давлатга 356 минг тонна пахта сотамиз.

Чигитни квадрат-уялаб экиш усулини кенг қўллаймиз ва 120 минг гектар майдондаги экинни икки томонлама парвариш қиламиз. 26,4 минг гектар майдондаги ғўзани механизмлар ёрдамида чеканка қиламиз, такрор дори сепишни ҳам бирга қўшиб ҳисоблаганда 200 минг гектар майдонда дефолиацияни қулай агротехника муддатларида ўтказамиз ва машиналар билан камида 211 минг тонна пахтани териб оламиз.

Бу йил камида 4.4 минг гектар янги суғориладиган ерни, шу жумладан колхозларнинг маблағлари ҳисобига 500 гектар ерни ирригация жиҳатидан тайёрлаймиз.

Бедапоялар майдонини 45,7 минг гектарга етказамиз, шу жумладан бу йил 11 минг гектар ерга янги беда экамиз ва эски бедапояларнинг гектаридан 70 центнердан беда пичани оламиз, 410 тонна беда уруғи етиштирамиз.

Етиштириладиган доннинг миқдорини 154.9 минг тоннага етказамиз ва давлатга 40 минг тонна дон, шу жумладан 15 минг тонна шоли сотамиз, ҳар гектар ердан камида 32 центнердан шоли ва дон учун экилган маккажўхорининг ҳар гектаридан 31 центнердан маккажўхори дони оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 22 минг тонна гўшт, 72 минг тонна сут, 60 миллион дона тухум етиштирамиз ва барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 19,5 минг тонна гўшт, 59 минг тонна сут, 52 миллион дона тухум ва 1175 тонна жун сотамиз.

Йилнинг охирига бориб колхоз ва совхозлардаги қорамоллар сонини 116 минг бошга, шу жумладан сигирлар сонини 41 минг бошга, чўчқалар сонини 59,3 минг бошга, қўй ва эчкилар сонини 407 минг бошга, катта ёшдаги паррандалар сонини 686 минг бошга етказамиз.

Ҳар бир соғин сигирдан ўрта ҳисобда 1825 килограммдан сут, ҳар бир товуқдан 130 тадан тухум оламиз, гўштга топшириладиган ҳар бир бош қорамолнинг вазнини 280 килограммга, қўйнинг вазнини 43 килограммга, ва чўчқанинг вазнини 95 килограммга етказамиз.

Насл олишни яхшилаш чораларини кўрамиз, ҳар 100 бош сигирдан камида 85 тадан бузоқ, ҳар 100 бош совлиқдан кам деганда 100 тадан қўзи ва ҳар бош асосий она чўчқадан 20 тадан чўчқа боласи олишга эришамиз.

Чорвачиликнинг озуқа базасини анча яхшилаймиз, 270 минг тонна дағал хашак, шу жумладан 200 минг тонна беда пичани жамғарамиз ва 370 минг тонна силос бостирамиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида етиштириладиган сабзавотнинг миқдорини кўпайтириб, 250 минг тоннага, картошкани 75 минг тоннага, полиз экинлари маҳсулотини 80 минг тоннага, мева ва узумни 86,8 минг тоннага етказамиз.

Ҳар гектар ердан 175 центнердан сабзавот, 180 центнердан полиз экинлари маҳсулоти, 110 центнердан картошка, 75 центнердан узум ва 51 центнердан мева оламиз.

Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 200 минг тонна сабзавот, 32.4 минг тонна картошка, 66 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 63 минг тонна мева ва узум сотамиз.

Давлатга 1330 тонна пилла, 275 минг тонна каноп пояси сотамиз, 1200 тонна каноп уруғи етиштирамиз ва давлатга 400 тонна каноп уруғи сотамиз. Боғ ва токзорлар майдонини кенгайтирамиз.

Сирдарё области бўйича

505 минг тонна пахта етиштирамиз ва давлатга сотамиз, ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 21,9 центнердан пахта оламиз. 110 минг гектар майдонга чигитни квадрат-уялаб экамиз ва ана шу майдондаги ғўзани икки томонлама парвариш қиламиз. 21 минг гектар майдондаги ғўзани механизмлар ёрдамида чеканка қиламиз. Такрор дори сепишни ҳам бирга қўшиб ҳисоблаганда 330 минг гектар майдонда дефолиация ўтказамиз. Машиналар билан камида 350 минг тонна пахтани териб оламиз.

Бу йил 19.2 минг гектар янги суғориладиган ерни, шу жумладан «Голодностепстрой» бўйича 17 минг гектар ва колхозларнинг маблағлари ҳисобига 500 гектар ерни ирригация жиҳатидан тайёрлаймиз.

Бедапоялар майдонини 59.5 минг гектарга етказамиз, шу жумладан бу йил 24.8 минг гектар ерга янги беда экамиз ва эски бедапояларнинг гектаридан 70 центнердан беда пичани оламиз, 670 тонна беда уруғи етиштирамиз.

235 минг тонна дон, шу жумладан 25 минг тонна шоли, 12.7 минг тонна маккажўхори ва оқжўхори дони етиштирамиз, давлатга 66 минг тонна дон, шу жумладан 13 минг тонна шоли сотамиз. Ҳар гектар ердан 30 центнердан шоли ва дон учун экилган маккажўхоридан гектаридан 26 центнердан ҳосил оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 19,1 минг тонна гўшт, 37 минг тонна сут, 16 миллион дона тухум етиштирамиз ва барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 16 минг тонна гўшт, 31 минг тонна сут, 15 миллион дона тухум, 2410 тонна жун ва 440 тонна пилла сотамиз.

Йилнинг охирига бориб колхоз ва совхозлардаги қорамоллар сонини 80,2 минг бошга, шу жумладан сигирлар сонини 25,4 минг бошга, чўчқалар сонини 71,6 минг бошга, қўй ва эчкилар сонини 690 минг бошга ва катта ёшдаги паррандалар сонини 310 минг бошга етказамиз.

Чорва моллар ва паррандаларнинг маҳсулдорлигини оширамиз, ҳар бир соғин сигирдан ўрта ҳисобда 1650 килограммдан сут, ҳар бир товуқдан 110 тадан тухум оламиз, гўштга топшириладиган ҳар бир қора молнинг тирик вазнини ўрта ҳисобда 270 килограммга, чўчқанинг тирик вазнини 90 килограммга ва қўйнинг тирик вазнини 42 килограммга етказамиз.

Ҳар 100 бош сигирдан камида 85 тадан бузоқ, ҳар 100 бош совлиқдан кам деганда 110 тадан қўзи, ҳар бош асосий она чўчқадан 27 тадан чўчқа боласи оламиз.

Чорвачиликнинг озуқа базасини яхшилаймиз, 210 минг тонна дағал хашак, шу жумладан 155 минг тонна беда пичани жамғарамиз ва 235 минг тонна силос бостирамиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 26 минг тонна сабзавот, 15 минг тонна картошка, 52 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 30,8 минг тонна мева ва узум етиштирамиз.

Ҳар гектар ердан 142 центнердан сабзавот, 158 центнердан полиз экинлари маҳсулоти, 94 центнердан картошка, 73 центнердан узум ва 39 центнердан мева оламиз.

Давлатга 14 минг тонна сабзавот, 65 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 23,4 минг тонна мева ва узум, 1000 тонна картошка сотамиз.

Боғ ва токзорлар майдонини кенгайтирамиз.

Фарғона области бўйича

Ҳар гектар ердан 25,6 центнердан пахта етиштирамиз ва давлатга 480 минг тонна пахта сотамиз. Чигит квадрат-уялаб экиладиган майдонларни кенгайтирамиз ва 40 минг гектар ердаги ғўзани икки томонлама парвариш қиламиз. 6 минг гектар майдондаги ғўзани механизмлар ёрдамида чеканка қиламиз. Такрор дори сепишни ҳам бирга қўшиб ҳисоблаганда 165 минг гектар майдонда дефолиацияни ўз вақтида ва юқори сифатли қилиб ўтказамиз ҳамда машиналар билан камида 160 минг тонна пахтани териб оламиз.

Камида 4 минг гектар, шу жумладан колхозларнинг маблағлари ҳисобига 600 гектар янги ерни ирригация жиҳатидан тайёрлаймиз ва қишлоқ хўжалик оборотига киритамиз. Ерларнинг айниқса Марказий Фарғона районларидаги ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш юзасидан чоралар кўрамиз. Бир гектар ер ҳам қишлоқ хўжалик оборотидан чиқиб кетишига йўл қўймаймиз. Ҳар гектар ердан, сувнинг ҳар кубометридан тўла фойдаланишга эришамиз.

Бедапоялар майдонини 26,7 минг гектарга етказамиз, шу жумладан бу йил 8 минг гектар ерга янги беда экамиз ва эски бедапояларнинг гектаридан камида 75 центнердан беда пичани оламиз, 190 тонна беда уруғи етиштирамиз.

42,8 минг тонна дон, шу жумладан 9,6 минг тонна шоли, 15 минг тонна маккажўхори ва оқжўхори дони етиштирамиз ва давлатга 8,5 минг тонна дон, шу жумладан 5,6 минг тонна шоли сотамиз. Ҳар гектар ердан камида 26 центнердан шоли, дон учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг гектаридан 31 центнердан дон оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 14,5 минг тонна гўшт, 41,5 минг тонна сут, 26 миллион дона тухум етиштирамиз. Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 10,4 минг тонна гўшт, 34 минг тонна сут, 17.7 миллион дона тухум, 693 тонна жун ва 4000 тонна пилла сотамиз.

Йилнинг охирига бориб қора моллар сонини 113,5 минг бошга, шу жумладан сигирлар сонини 40,5 минг бошга, чўчқалар сонини 5,4 минг бошга, қўй ва эчкилар сонини 231,5 минг бошга ва катта ёшдаги паррандалар сонини 423 минг бошга етказамиз.

Чорва моллар ва паррандаларнинг маҳсулдорлигини оширамиз, ҳар бир соғин сигирдан 1150 килограммдан сут, ҳар бир товуқдан 115 тадан тухум оламиз, гўштга топшириладиган ҳар бош қора молнинг тирик вазнини ўрта ҳисобда 250 килограммга, қўйнинг тирик вазнини камида 40 килограммга ва чўчқанинг тирик вазнини 90 килограммга етказамиз.

Ҳар 100 бош сигирдан камида 85 тадан бузоқ, ҳар 100 бош совлиқдан кам деганда 100 тадан қўзи ва ҳар бош асосий она чўчқадан 20 тадан чўчқа боласи оламиз.

Чорвачиликнинг озуқа базасини кескин яхшилаймиз, 175 минг тонна дағал хашак, шу жумладан 76 минг тонна беда пичани жамғарамиз. Силос учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг ҳар гектаридан 357 центнердан кўк поя оламиз ва 335 минг тонна силос бостирамиз.

Ҳосилдорликни оширамиз ва ҳар гектар ердан камида 173 центнердан сабзавот 121 центнердан картошка, 149 центнердан полиз экинлари маҳсулоти, 67 центнердан узум ва 42 центнердан мева оламиз.

79 минг тонна сабзавот, 26.6 минг тонна картошка, 30,7 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 19,6 минг тонна мева ва 9.5 минг тонна узум етиштирамиз.

Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 44.2 минг тонна сабзавот, 8.7 минг тонна картошка, 7.4 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 4,8 минг тонна мева ва 8,8 минг тонна узум сотамиз.

Боғ ва токзорлар майдонини кенгайтирамиз.

Наманган области бўйича

Ҳар гектар ердан 28,5 центнердан пахта етиштирамиз ва давлатга 370 минг тонна пахта сотамиз.

Чигит квадрат-уялаб экиладиган майдонларни кенгайтирамиз ва 103 минг гектар майдондаги ғўзани икки томонлама парвариш қиламиз, 3000 гектар майдондаги ғўзани механизмлар ёрдамида чеканка қиламиз. Такрор дори сепишни ҳам бирга қўшиб ҳисоблаганда 100 минг гектар майдонда дефолиацияни энг қулай муддатларда ўтказамиз ва машиналар билан камида 121 минг тонна пахтани териб оламиз.

Бу йил колхозларнинг маблағлари ҳисобига камида 600 гектар янгидан суғориладиган ерни ирригация жиҳатидан тайёрлаймиз, суғориладиган ерларнинг ҳар гектаридан тўла фойдаланишни таъминлаймиз.

Бедапоялар майдонини 18 минг гектарга етказамиз, шу жумладан бу йил 5,8 минг гектар ерга янги беда экамиз ва эски беда пояларнинг гектаридан 75 центнердан беда пичани оламиз, 130 тонна беда уруғи етиштирамиз.

39,3 минг тонна дон, шу жумладан 8,3 минг тонна шоли, 8.6 минг тонна маккажўхори ва оқжўхори дони етиштирамиз. Давлатга 5.6 минг тонна дон, шу жумладан 4.3 минг тонна шоли сотамиз. Ҳар гектар ердан камида 26 центнердан шоли ва дон учун экилган маккажўхори ҳамда оқжўхорининг гектаридан 31 центнердан дон оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 12 минг тонна гўшт, 23 минг тонна сут, 7 миллион дона тухум етиштирамиз. Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 8 минг тонна гўшт, 22 минг тонна сут, 8 миллион дона тухум, 612,2 тонна жун ва 1700 тонна пилла сотамиз.

Йилнинг охирига бориб колхоз ва совхозлардаги қорамоллар сонини 75 минг бошга, шу жумладан сигирлар сонини 26 минг бошга, чўчқалар сонини 6,5 минг бошга, қўй ва эчкилар сонини 300.6 минг бошга ҳамда катта ёшдаги паррандалар сонини 160 минг бошга етказамиз.

Чорва моллар ва паррандаларнинг маҳсулдорлигини оширамиз. Ҳар бир соғин сигирдан ўрта ҳисобда 1100 килограммдан сут, ҳар бир товуқдан 90 тадан тухум оламиз, гўштга топшириладиган ҳар бош қорамолнинг тирик вазнини ўрта ҳисобда 260 килограммга, чўчқанинг тирик вазнини 100 килограммга ва қўйнинг тирик вазнини 40 килограммга етказамиз.

Ҳар 100 бош сигирдан камида 85 тадан бузоқ, ҳар 100 бош совлиқдан кам деганда 100 тадан қўзи ва ҳар бош асосий она чўчқадан 20 тадан чўчқа боласи оламиз.

Чорвачиликнинг озуқа базасини кескин яхшилаймиз, 120 минг тонна дағал хашак, шу жумладан 60 минг тонна беда пичани жамғарамиз. Силос учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг гектаридан 300 центнердан кўк поя оламиз ва 250 минг тонна силос бостирамиз.

Ҳосилдорликни оширамиз ва ҳар гектар ердан 165 центнердан сабзавот, 104 центнердан картошка, 136 центнердан полиз экинлари маҳсулоти, 67 центнердан узум ва 39 центнердан мева оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 48 минг тонна сабзавот, 10.3 минг тонна картошка, 19.8 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 13 минг тонна мева ва 10,1 минг тонна узум етиштирамиз. Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 28 минг тонна сабзавот, 1.8 минг тонна картошка, 6,7 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 5 минг тонна мева ва 9 минг тонна узум сотамиз.

Боғ ва токзорлар майдонини кенгайтирамиз.

Андижон области бўйича

510 минг тонна пахта етиштирамиз ва давлатга сотамиз ҳамда ҳар гектар ердан камида 28,7 центнердан пахта оламиз. Чигит квадрат-уялаб экиладиган майдонларни кенгайтирамиз ва 136 минг гектар майдондаги ғўзани икки томонлама парвариш қиламиз, 3 минг гектар майдондаги ғўзани механизмлар ёрдамида чеканка қиламиз. Такрор дори сепишни ҳам бирга қўшиб ҳисоблаганда 160 минг гектар майдонда дефолиацияни сифатли қилиб ўтказамиз ва машиналар билан камида 171 минг тонна пахтани териб оламиз.

Бу йил камида 2.95 минг гектар янги суғориладиган ерларни ирригация жиҳатидан тайёрлаймиз.

Суғориладиган ерларнинг ҳар бир гектаридан тўла, сувнинг ҳар бир кубометридан тежаб-тергаб ва кўпроқ манфаат кўрган ҳолда фойдаланамиз.

Бедапоялар майдонини 18,7 минг гектарга етказамиз, шу жумладан бу йил 6,6 минг гектар ерга янги беда экамиз ва эски бедапояларнинг ҳар гектаридан 75 центнердан беда пичани оламиз, 170 тонна беда уруғи етиштирамиз.

40.8 минг тонна дон, шу жумладан 11 минг тонна шоли, 10 минг тонна маккажўхори ва оқжўхори дони етиштирамиз ва давлатга 5,2 минг тонна шоли сотамиз. Ҳар гектар ердан камида 26 центнердан шоли ва дон учун экилган маккажўхори ҳамда оқжўхорининг ҳар гектаридан 30 центнердан дон оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 12,5 минг тонна гўшт, 28 минг тонна сут, 6,6 миллион дона тухум етиштирамиз. Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 10 минг тонна гўшт, 27 минг тонна сут, 8.9 миллион дона тухум ва 575,5 тонна жун сотамиз. 2532 тонна пилла етиштирамиз ва давлатга сотамиз.

Йилнинг охирига бориб колхоз ва совхозлардаги қорамоллар сонини 88 минг бошга, шу жумладан сигирлар сонини 32 минг бошга, чўчқалар сонини 9,6 минг бошга, қўй ва эчкилар сонини 210,5 минг бошга ва катта ёшдаги паррандалар сонини 155 минг бошга етказамиз.

Чорва моллар ва паррандаларнинг маҳсулдорлигини оширамиз. Ҳар бир соғин сигирдан ўрта ҳисобда 950 килограммдан сут ва ҳар бир товуқдан 90 тадан тухум оламиз. Гўштга топшириладиган ҳар бош қора молнинг тирик вазнини ўрта ҳисобда 270 килограммга, чўчқанинг тирик вазнини 100 килограммга, қўйнинг тирик вазнини 40 килограммга етказамиз.

Ҳар 100 бош сигирдан камида 85 тадан бузоқ, ҳар 100 бош совлиқдан 100 тадан қўзи ва ҳар бош асосий она чўчқадан 20 тадан чўчқа боласи оламиз.

Чорвачиликнинг озуқа базасини кескин яхшилаймиз, 125 минг тонна дағал хашак, шу жумладан 90 минг тонна беда пичани жамғарамиз. Силос учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг гектаридан камида 300 центнердан кўкпоя оламиз ва 320 минг тонна силос бостирамиз.

Ҳосилдорликни оширамиз ва ҳар гектар ердан 172 центнердан сабзавот, 100 центнердан картошка, 116 центнердан полиз экинлари маҳсулоти, 59 центнердан узум ва 49 центнердан мева оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 57 минг тонна сабзавот, 2,5 минг тонна картошка, 32,6 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 13,8 минг тонна мева ва 8,2 минг тонна узум етиштирамиз.

Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 39 минг тонна сабзавот, 500 тонна картошка, 7 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 6,6 минг тонна мева ва 6,3 минг тонна узум сотамиз.

Боғ ва токзорлар майдонини кенгайтирамиз.

Самарқанд области бўйича

400 минг тонна пахта етиштирамиз ва давлатга сотамиз, ҳар гектар ердан камида 24,8 центнердан ҳосил оламиз.

Чигит квадрат-уялаб экиладиган майдонларни кенгайтирамиз ва 120 минг гектар майдондаги ғўзани икки томонлама парвариш қиламиз, 10 минг гектар майдондаги ғўзани механизмлар ёрдамида чеканка қиламиз. Такрор дори сепишни ҳам бирга қўшиб ҳисоблаганда 160 минг гектар майдонда дефолиацияни қулай муддатларда ўтказамиз ва машиналар билан камида 125 минг тонна пахтани териб оламиз.

Камида 4,4 минг гектар янги суғориладиган ерларни, шу жумладан колхозларнинг маблағлари ҳисобига 1.5 минг гектар ерни тайёрлаймиз. Ҳар бир гектар ердан, сувнинг ҳар бир кубометридан тўла фойдаланишга эришамиз.

Бедапоялар майдонини 71,6 минг гектарга етказамиз, шу жумладан бу йил 16.7 минг гектар ерга янги беда экамиз ва эски бедапояларнинг гектаридан 70 центнердан беда пичани оламиз, 450 тонна беда уруғи етиштирамиз.

275,3 минг тонна дон, шу жумладан 6.4 минг тонна шоли, 9.1 минг тонна маккажўхори ва оқжўхори дони етиштирамиз ва давлатга 70 минг тонна дон, шу жумладан 2,1 минг тонна шоли сотамиз. Ҳар гектар ердан 30 центнердан шоли, дон учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг гектаридан 30 центнердан дон оламиз.

Лалмикор ерларда ғалла етиштириш маданиятини оширамиз, фан тавсия этган прогрессив агротехника усулларини кенг қўллаймиз ва келгуси йили лалмикор ерларда ғалладан мўл ҳосил олиш учун барча шароитларни вужудга келтирамиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 27.3 минг тонна гўшт, 57,3 минг тонна сут, 35.1 миллион дона тухум етиштирамиз, Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 26,9 минг тонна гўшт, 51,2 минг тонна сут, 33 миллион дона тухум, 3415 тонна жун ва 1935 тонна пилла сотамиз.

Йилнинг охирига бориб колхоз ва совхозлардаги қорамоллар сонини 186 минг бошга, шу жумладан сигирлар сонини 59 минг бошга, чўчқалар сонини 82 минг бошга, қўй ва эчкилар сонини 1 миллион 70.7 минг бошга ва катта ёшдаги паррандалар сонини 507,3 минг бошга етказамиз.

Чорва моллар ва паррандаларнинг маҳсулдорлигини оширамиз. Ҳар бир соғин сигирдан ўрта ҳисобда 1037 килограммдан сут, ҳар бир товуқдан 110 тадан тухум оламиз. Гўштга топшириладиган ҳар бир қорамолнинг тирик вазнини ўрта ҳисобда 230 килограммга, чўчқанинг тирик вазнини 90 килограммга ва қўйнинг тирик вазнини 40 килограммга етказамиз.

Ҳар 100 бош сигирдан камида 85 тадан бузоқ, ҳар 100 бош совлиқдан кам деганда 110 тадан қўзи ва ҳар бир асосий она чўчқадан 25 тадан чўчқа боласи оламиз.

Чорвачиликнинг озуқа базасини кескин яхшилаймиз. 355 минг тонна дағал хашак, шу жумладан 206 минг тонна беда пичани жамғарамиз. Силос учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг гектаридан 250 центнердан кўкпоя оламиз ва 360 минг тонна силос бостирамиз.

Ҳосилдорликни оширамиз ва ҳар гектар ердан 187 центнердан сабзавот, 102 центнердан картошка, 120 центнердан полиз экинлари маҳсулоти, 45 центнердан мева ва 70 центнердан узум оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 154 минг тонна сабзавот, 44 минг тонна картошка, 51 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 29,2 минг тонна мева ва 82,8 минг тонна узум етиштирамиз.

Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 83 минг тонна сабзавот, 11 минг тонна картошка, 12 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 9,3 минг тонна мева ва 32,2 минг тонна узум сотамиз.

Давлатга 10,6 минг тонна тамаки барги топширамиз.

Боғ ва узумзорлар майдонини кенгайтирамиз.

Бухоро области бўйича

Ҳар гектар ердан 22,7 центнердан пахта оламиз ва давлатга 350 минг тонна пахта, шу жумладан 22,5 минг тонна ингичка толали пахта сотамиз. Ингичка толали пахтанинг гектаридан камида 18 центнердан ҳосил етиштирамиз.

Чигит квадрат-уялаб экиладиган майдонларни кенгайтирамиз ва 100 минг гектар майдондаги ғўзани икки томонлама парвариш қиламиз. 14 минг гектар майдонда механизмлар ёрдамида чеканка ўтказамиз, такрор дори сепишни ҳам бирга қўшиб ҳисоблаганда 160 минг гектар майдонда дефолиация ўтказамиз ва машиналар билан камида 120 минг тонна пахтани териб оламиз.

Янгидан ўзлаштирилган суғориладиган ерлардан тўла фойдаланиш учун зарур чораларни кўрамиз ва бу йил камида 1.23 минг гектар янги суғориладиган ерларни, шу жумладан колхозларнинг маблағлари ҳисобига 230 гектар ерни ирригация жиҳатидан тайёрлаймиз. Суғориладиган ерларнинг ҳар бир гектаридан ва сувнинг ҳар бир кубометридан тўла фойдаланишни таъминлаймиз.

Бедапоялар майдонини 31.5 минг гектарга етказамиз, шу жумладан бу йил 12.2 минг гектар майдонга янги беда экамиз ва эски бедапояларнинг гектаридан 75 центнердан беда пичани оламиз, 270 тонна беда уруғи етиштирамиз.

30 минг тонна дон, шу жумладан 3000 тонна шоли, 5000 тонна маккажўхори ва оқжўхори дони етиштирамиз ҳамда давлатга 3 минг тонна дон, шу жумладан 1500 тонна шоли сотамиз. Ҳар гектар ердан 30 центнердан шоли ва дон учун экилган маккажўхори ҳамда оқжўхорининг гектаридан 25 центнердан дон оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 22 минг тонна гўшт, 30,7 минг тонна сут, 23.3 миллион дона тухум етиштирамиз ва барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 17,7 минг тонна гўшт, 28,1 минг тонна сут, 25 миллион дона тухум, 5600 тонна жун, 2150 тонна пилла сотамиз.

Йилнинг охирига бориб қорамоллар сонини 97,3 минг бошга, шу жумладан сигирлар сонини 28.8 минг бошга, чўчқалар сонини 4.8 минг бошга, қўй ва эчкилар сонини 1 миллион 742.6 минг бошга, катта ёшдаги паррандалар сонини 342,8 минг бошга етказамиз.

Чорва моллар ва паррандаларнинг маҳсулдорлигини оширамиз. Ҳар бир соғин сигирдан ўрта ҳисобда 1200 килограммдан сут, ҳар бир товуқдан 100 тадан тухум оламиз. Гўштга топшириладиган ҳар бош қорамолнинг тирик вазнини ўрта ҳисобда 230 килограммга, ҳар бош чўчқанинг тирик вазнини 90 килограммга, ҳар бош қўйнинг тирик вазнини 40 килограммга етказамиз.

Ҳар 100 бош сигирдан камида 85 тадан бузоқ, ҳар 100 бош совлуқдан кам деганда 110 тадан қўзи ва ҳар бош асосий она чўчқадан 20 тадан чўчқа боласи оламиз.

Чорвачиликнинг озуқа базасини кескин яхшилаймиз. 300 минг тонна дағал хашак, шу жумладан 50 минг тонна беда пичани жамғарамиз. Силос учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг гектаридан камида 279 центнердан кўкпоя оламиз ва 250 минг тонна силос бостирамиз.

Ҳар гектар ердан 142 центнердан сабзавот, 100 центнердан картошка, 129 центнердан полиз экинлари маҳсулоти, 65 центнердан узум ва 36 центнердан мева оламиз.

(Охири учинчи бетда).

ЯНГИ, УЛКАН РЕЖАЛАР

(Боши 1, 2-бетларда).

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 34 минг тонна сабзавот, 1.9 минг тонна картошка, 31 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 5000 тонна мева ва 16 минг тонна узум етиштирамиз. Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 14 минг тонна сабзавот, 300 тонна картошка, 9.3 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 1,2 минг тонна мева ва 14 минг тонна узум сотамиз.

Боғ ва токзорлар майдонини кенгайтирамиз

Қашқадарё области бўйича

215 минг тонна пахта, шу жумладан 23,4 минг тонча ингичка толали пахта етиштирамиз ва давлатга сотамиз. Ҳар гектар ердан 23,5 центнердан пахта, шу жумладан 18.4 центнердан ингичка толали пахта оламиз.

Чигит квадрат-уялаб экиладиган майдонларни кенгайтирамиз ва 46 минг гектар майдондаги ғўзани икки томонлама парвариш қиламиз. 17 минг гектар майдонда механизмлар ёрдамида чеканка ўтказамиз. Такрор дори сепишни ҳам бирга қўшиб ҳисоблаганда 65 минг гектар майдонда дефолиацияни қулай муддатларда ўтказамиз ва машиналар билан 62 минг тонна пахтани териб оламиз.

Суғориладиган ерларнинг ҳар бир гектаридан тўла фойдаланишга эришамиз. Барча хўжаликларда сувнинг ҳар бир кубометридан тежаб-тергаб фойдаланиш, суғоришнинг қўшимча манбаларини топиш, артезиан ва оддий кудуқларнинг сувидан қишлоқ хўжалик экинларини суғоришга фойдаланиш учун курашни авж олдириб юборамиз.

Бедапоялар майдонини 23 минг гектарга етказамиз, шу жумладан бу йил 8,7 минг гектар ерга янги беда экамиз ва эски бедапояларнинг гектаридан 70 центнердан беда пичани оламиз. Дон учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг гектаридан 30 центнердан дон оламиз, 210 тонна беда уруғи етиштирамиз.

197 минг тонна дон, шу жумладан 1,5 минг тонна маккажўхори ва оқжўхори дони оламиз ҳамда давлатга 54 минг тонна дон сотамиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 14 минг тонна гўшт, 23 минг тонна сут, 10.5 миллион дона тухум етиштирамиз. Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 15 минг тонна гўшт, 23,4 минг тонна сут, 19 миллион дона тухум, 3070 тонна жун, 1015 тонна пилла сотамиз.

Йилнинг охирига бориб колхоз ва совхозлардаги қорамоллар сонини 121 минг бошга, шу жумладан сигирлар сонини 32 минг бошга, чўчқалар сонини 19.4 минг бошга, қўй ва эчкилар сонини 950 минг бошга ва паррандалар сонини 337 минг бошга етказамиз.

Чорва моллар ва паррандаларнинг маҳсулдорлигини оширамиз. Ҳар бир соғин сигирдан ўрта ҳисобда 900 килограммдан сут, ҳар бир товуқдан 100 тадан тухум оламиз. Гўштга топшириладиган ҳар бош қорамолнинг тирик вазнидан ўрта ҳисобда 230 килограммга, ҳар бош чўчқанинг тирик вазнини 90 килограммга ва ҳар бош қўйнинг тирик вазнини 40 килограммга етказамиз.

Ҳар 100 бош сигирдан камида 85 тадан бузоқ, ҳар 100 бош совлиқдан кам деганда 110 тадан қўзи ва ҳар бош асосий она чўчқадан 20 тадан чўчқа боласи оламиз.

Чорвачиликнинг озуқа базасини кескин яхшилаймиз. 270 минг тонна дағал хашак, шу жумладан 98 минг тонна беда пичани жамғарамиз. Силос учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг гектаридан 250 центнердан кўкпоя оламиз ва 230 минг тонна силос бостирамиз.

Ҳосилдорликни оширамиз ва ҳар гектар ердан 150 центнердан сабзавот, 91 центнердан картошка, 60, центнердан полиз экинлари маҳсулоти, 70 центнердан узум ва 50 центнердан мева оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 35 минг тонна сабзавот ва 3,5 минг тонна картошка, 22 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 9.5 минг тонна мева ва 15 минг тонна узум етиштирамиз. Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 18 минг тонна сабзавот, 1000 тонна картошка, 7000 тонна полиз экинлари маҳсулоти, 3,1 минг тонна мева ва 12.3 минг тонна узум сотамиз.

Боғ ва токзорлар майдонини кенгайтирамиз.

Сурхондарё области бўйича

332 минг тонна пахта, шу жумладан 64.1 минг тонна ингичка толали пахта етиштирамиз ва давлатга сотамиз. Ҳар гектар ердан 29,5 центнердан пахта, шу жумладан 23 центнердан ингичка толали пахта оламиз. 75 минг гектар майдонга квадрат уялаб чигит экамиз ва ана шу майдондаги ғўзани икки томонлама парвариш қиламиз ҳамда 10 минг гектар майдонда механизмлар ёрдами билан чеканка ўтказамиз. Такрор дори сепишни ҳам бирга қўшиб ҳисоблаганда 120 минг гектар майдонда дефолиация ўтказамиз ва машиналар билан камида 135 минг тонна пахтани териб оламиз.

Бу йил камида 10,5 минг гектар янги суғориладиган ерларни, шу жумладан колхозларнинг манбалари ҳисобига 500 гектар ерни ирригация жиҳатидан тайёрлаймиз. Суғориладиган ерларнинг ҳар бир гектаридан ўғитнинг ҳар бир центнеридан, сувнинг ҳар бир кубометридан тўла фойдаланишга эришамиз.

Бедапоялар майдонини 18.8 минг гектарга етказамиз, шу жумладан бу йил 7200 гектар ерга янги беда экамиз ва эски бедапояларнинг гектаридан 80 центнердан беда пичани оламиз. 120 тонна беда уруғи етиштирамиз.

75,6 минг тонна дон, шу жумладан 15,7 минг тонна шоли ва 4,1 минг тонна маккажўхори ҳамда оқжўхори дони етиштирамиз. Давлатга 15 минг тонна дон, шу жумладан 5000 тонна шоли сотамиз. Ҳар гектар ердан камида 39 центнердан шоли ва дон учун экилган маккажўхори ҳамда оқжўхорининг гектаридан 31 центнердан дон оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 13,1 минг тонна гўшт, 25,7 минг тонна сут, 12.1 миллион дона тухум етиштирамиз. Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 12 минг тонна гўшт, 25.3 минг тонна сут, 12 миллион дона тухум, 1690 тонна жун ва 555 тонна пилла сотамиз.

Йилнинг охирига бориб қорамоллар сонини 96,4 минг бошга, шу жумладан сигирлар сонини 27,9 минг бошга. чўчқалар сонини 14,4 минг бошга, қўй ва эчкилар сонини 720,6 минг бошга ва катта ёшдаги паррандалар сонини 272 минг бошга етказамиз.

Чорва моллар ва паррандаларнинг маҳсулдорлигини оширамиз. Ҳар бир соғин сигирдан ўрта ҳисобда 1100 килограммдан сут, ҳар бир товуқдан 110 тадан тухум оламиз. Гўштга топшириладиган ҳар бош қорамолнинг тирик вазнини ўрта ҳисобда 240 килограммга, ҳар бош чўчқанинг тирик вазнини 90 килограммга ва ҳар бош қўйнинг тирик вазнини 40 килограммга етказамиз.

Ҳар 100 бош сигирдан камида 90 тадан бузоқ, ҳар 100 бош совлуқдан кам деганда 105 тадан қўзи ва ҳар бош асосий она чўчқадан 20 тадан чўчқа боласи оламиз.

Чорвачиликнинг озуқа базасини кескин яхшилаймиз. 230 минг тонна дағал хашак, шу жумладан 120 минг тонна беда пичани жамғарамиз. Силос учун экилган маккажўхори ва оқхўжорининг секторидан камида 300 центнердан кўкпоя оламиз ва 230 минг тонна силос бостирамиз.

Ҳосилдорликни оширамиз ва ҳар гектар ердан 165 центнердан сабзавот, 98 центнердан картошка, 138 центнердан полиз экинлари маҳсулоти, 67 центнердан узум ва 40 центнердан мева оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 28 минг тонна сабзавот, 7.9 минг тонна картошка, 19 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 9,3 минг тонна мева ва 13.1 минг тонна узум етиштирамиз. Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 12 минг тонна сабзавот, 3000 тонна картошка, 6000 тонна полиз экинлари маҳсулоти, 3000 тонна мева ва 10 минг тонна узум сотамиз.

Боғ ва токзорлар майдонини кенгайтирамиз.

Хоразм области бўйича

355 минг тонна пахта етиштирамиз ва давлатга сотамиз. Ҳар гектар ердан 34,9 центнердан ҳосил оламиз.

Такрор дори сепишни хам бирга қўшиб ҳисоблаганда 100 минг гектар майдонда дефолиацияни қулай муддатларда ўтказамиз ва машиналар билан камида 156 минг тонна пахтани териб оламиз.

Бу йил камида 1800 гектар янги суғориладиган ерларни, шу жумладан колхозларнинг маблағи ҳисобига 600 гектар ерни ирригация жиҳатидан тайёрлаймиз. Суғориладиган ерларнинг ҳар бир гектаридан, ўғитнинг ҳар бир центнеридан, сувнинг ҳар бир кубометридан тўла фойдаланишни таъминлаймиз.

Бедапоялар майдонини 15,2 минг гектарга етказамиз, шу жумладан бу йил 6,2 минг гектар ерга янги беда экамиз ва эски бедапояларнинг гектаридан 80 центнердан беда пичани оламиз, 120 тонна беда уруғи етиштирамиз.

32,5 минг тонна дон, шу жумладан 20,5 минг тонна шоли, 6,1 минг тонна маккажўхори ва оқжўхори дони етиштирамиз. Давлатга 14 минг тонна шоли сотамиз. Ҳар гектар ердан 31 центнердан шоли, дон учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг гектаридан 31 центнердан дон оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 9,5 минг тонна гўшт, 20,5 минг тонна сут, 6 миллион дона тухум етиштирамиз. Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 5,5 минг тонна гўшт, 19.4 минг тонна сут, 9 миллион дона тухум, 530 тонна жун ва 1220 тонна пилла сотамиз.

Йилнинг охирига бориб колхоз ва совхозлардаги қорамоллар сонини 100 минг бошга, шу жумладан сигирлар сонини 27 минг бошга, чўчқалар сонини 2000 бошга, қўй ва эчкилар сонини 173,3 минг бошга ва катта ёшдаги паррандалар сонини 104 минг бошга етказамиз.

Чорва моллар ва паррандаларнинг маҳсулдорлигини оширамиз. Ҳар бир соғин сигирдан ўрта ҳисобда 1000 килограммдан сут, ҳар бир товуқдан 96 тадан тухум оламиз. Гўштга топшириладиган ҳар бош қорамолнинг тирик вазнини ўрта ҳисобда 250 килограммга, ҳар бош чўчқанинг тирик вазнини 100 килограммга ва ҳар бош қўйнинг тирик вазнини 40 килограммга етказамиз.

Ҳар 100 бош сигирдан камида 85 тадан бузоқ, ҳар 100 бош совлиқдан кам деганда 105 тадан қўзи ва ҳар бош асосий она чўчқадан 15 тадан чўчқа боласи оламиз.

Чорвачиликнинг озуқа базасини кескин яхшилаймиз. 205 минг тонна дағал хашак, шу жумладан 44 минг тонна беда пичани жамғарамиз. Силос учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг гектаридан 357 центнердан кўкпоя оламиз ва 255 минг тонна силос бостирамиз.

Ҳосилдорликни оширамиз ва ҳар гектар ердан камида 128 центнердан сабзавот, 85 центнердан картошка, 115 центнердан полиз экинлари маҳсулоти, 76 центнердан узум ва 50 центнердан мева оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 18 минг тонна сабзавот, 3.7 минг тонна картошка, 32,2 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 2000 тонна мева ва 2,6 минг тонна узум етиштирамиз.

Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 10 минг тонна сабзавот, 300 тонна картошка, 10 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 3.1 минг тонна мева ва узум сотамиз.

Боғ ва токзорлар майдонини кенгайтирамиз.

Қорақалпоғистон АССР бўйича

290 минг тонна пахта етиштирамиз ва давлатга сотамиз. Ҳар гектар ердан камида 22.5 центнердан ҳосил оламиз.

50 минг гектар майдондаги ғўзани икки томонлама парвариш қиламиз ва 17 минг гектар майдонда механизмлар ёрдами билан чеканка ўтказамиз. Такрор дори сепишни ҳам бирга қўшиб ҳисоблаганда 140 минг гектар майдонда дефолиацияни қулай муддатларда ўтказамиз ва машиналар билан камида 120 минг тонна пахтани териб оламиз.

Бу йил 5,84 минг гектар янги суғориладиган ерларни, шу жумладан «Каракалпакирсовхозстрой» бўйича 5000 гектар ва колхозларнинг маблағлари ҳисобига 340 гектар ерни ирригация жиҳатидан тайёрлаймиз. Суғориладиган ерларнинг ҳар бир гектаридан тўла фойдаланамиз. Далаларнинг, айниқса автоном республиканинг шимолий районларидаги шоли экиш учун ўзлаштирилаётган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш юзасидан қатъий чоралар кўрамиз.

Бедапоялар майдонини 28.9 минг гектарга етказамиз шу жумладан бу йил 12 минг гектар майдонга янги беда экамиз ва эски бедапояларнинг гектаридан 75 центнердан беда пичани оламиз. Беда уруғчилигига алоҳида эътибор берамиз, автоном республиканинг ана шу қимматли экин уруғини энг кўп етиштириш соҳасидаги илгариги шуҳратини қайта тиклаймиз. Бу йил 440 тонна беда уруғи етиштирамиз.

Бу йил 67.2 минг тонна дон, шу жумладан 45,2 минг тонна шоли ва 10,5 минг тонна макажўхори ва оқжўхори дони етиштирамиз ҳамда давлатга 35 минг тонна шоли сотамиз. Шолипоялар майдонини янада кенгайтириш ва ҳар гектар ердан камида 30 центнердан шоли олиш юзасидан чоралар кўрамиз. Дон учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг гектаридан 22 центнердан дон оламиз.

Колхозлар ва давлат хўжаликларида 10 минг тонна гўшт, 28 минг тонна сут, 7.8 миллион дона тухум етиштирамиз. Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 9,7 минг тонна гўшт, 25.6 минг тонна сут, 11 миллион дона тухум, 1326 тонна жун ва 665 тонна пилла сотамиз.

Йилнинг охирига бориб қорамоллар сонини 130 минг бошга, шу жумладан сигирлар сонини 40 минг бошга, чўчқалар сонини 2000 бошга, қўй ва эчкилар сонини 370 минг бошга ва паррандалар сонини 200 минг бошга етказамиз.

Чорва моллар ва паррандаларнинг маҳсулдорлигини оширамиз. Ҳар бир соғин сигирдан ўрта ҳисобда 850 килограммдан сут, ҳар бир товуқдан 90 тадан тухум оламиз. Гўштга топшириладиган ҳар бош қорамолнинг тирик вазнини ўрта ҳисобда 230 килограммга, ҳар бош чўчқанинг тирик вазнини 100 килограммга ва ҳар бош қўйнинг тирик вазнини 40 килограммга етказамиз.

Ҳар 100 бош сигирдан камида 85 тадан бузоқ, ҳар 100 бош совлиқдан кам деганда 105 тадан қўзи, ҳар бош асосий она чўчқадан 20 тадан чўчқа боласи оламиз.

Чорвачиликнинг озуқа базасини кескин яхшилаймиз. 250 минг тонна дағал хашак, шу жумладан 55 минг тонна беда пичани жамғарамиз. Силос учун экилган маккажўхори ва оқжўхорининг гектаридан камида 250 центнердан кўкпоя оламиз ва 250 минг тонна силос бостирамиз.

Ҳосилдорликни оширамиз ва ҳар гектар ердан 172 центнердан сабзавот, 115 центнердан картошка, 135 центнердан полиз экинлари маҳсулоти, 57 центнердан узум ва 45 центнердан мева оламиз.

Бу йил 20 минг тонна сабзавот, 10,3 минг тонна картошка, 24 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 4,1 минг тонна мева ва 1,9 минг тонна узум етиштирамиз. Барча категориядаги хўжаликлар бўйича давлатга 10 минг тонна сабзавот, 1,5 минг тонна картошка, 12 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 1,5 минг тонна мева ва 1000 тонна узум сотамиз.

Боғ ва токзорлар майдонини кенгайтирамиз.

* * *

Мамлакатимиздаги барча меҳнаткашлар каби республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам улуғ Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб нишонлаш учун тайёргарлик кўриш мақсадида Ленин вахтасида туриб ишламоқдалар. Ҳозирги вақтда бу шонли воқеани қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш юзасидан белгиланган планлар ҳамда топшириқларни бажариш ва ошириб бажариш билан кутиб олиш учун интилмаётган биронта ҳам колхоз, совхоз, ферма ва бригада, коллектив йўқ. Кўп йиллик тажриба социалистик мусобақа кўзланган мақсадга эришишнинг синалган воситаси эканлигини кўрсатди.

Социалистик мусобақа қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари юбилей йилида юксак кўрсаткичларга эришишларида бебаҳо роль ўйнади. Биз Ленин меҳнат вахтаси даврида социалистик мусобақа янада кенг қулоч ёйишига шубҳа қилмаймиз. Республикадаги звенолар, бригадалар, фермалар, бўлимлар, колхозлар, совхозлар, районлар ва областлар ўртасида социалистик мусобақани янада кенг авж олдирамиз. Олган юксак мажбуриятларимиз ана шу умумхалқ мусобақаси байроғи остида бажарилади.

Биз, колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, механизаторлар, қишлоқ хўжалик ва сув хўжалиги мутахассислари, қурултойнинг барча қатнашчилари Коммунистик партияни, унинг ленинчи Марказий Комитетини ва Совет ҳукуматини ишонтириб айтамизки, юксак мажбуриятларни бажариш ҳамда коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишга муносиб ҳисса қўшиш учун қўлимиздан келган барча зарур чораларни кўрамиз.

Социалистик мажбуриятлар Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик ходимларининг қурултойида 1968 йил 2 мартда муҳокама этилиб, якдиллик билан қабул қилинган.

ПРОЛЕТАР ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИ БАЙРОҒИ ОСТИДА

Коммунистик ва ишчи партияларнинг Маслаҳат учрашуви Будапештда ўз ишини тамомлади. Учрашув қатнашчилари коммунистик ва ишчи партиялар халқаро Кенгашини чақириш ва тайёрлаш масаласи устида партиявий принципиаллик асосида, чинакам демократизм, коллективлик, тенг ҳуқуқлилик вазиятида, ўртоқларча эркин мунозара муҳитида фикрлашиб олдилар. Ҳар томонлама муҳокама қилиниб бўлгач, улар Кенгашни 1968 йил ноябрь-декабрь ойларида Москвада чақириш кераклигини айтишди.

Будапештдаги Маслаҳат учрашуви марксчи-ленинчи партияларнинг ўз сафлари, барча революцион кучлар бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлашга доир фаолиятида муҳим ўрин олади. Бу учрашув коммунистик ва ишчи партиялар рўй берган қийинчиликларни бартараф қилишга, халқаро коммунистик ҳаракатни марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми байроғи остида янада юксалтиришга маҳкам бел боғлаганликларини бутун дунё олдида намойиш қилди.

Марксчи-ленинчиларнинг муайян мақсадни кўзлаб, изчиллик билан сарфлаган куч ва ғайратлари самарали натижалар берди.

Будапештдаги учрашув жаҳон коммунистик ҳаракати сафларида, тинчлик, демократия ва миллий озодлик учун курашувчиларнинг ҳаммаси орасида нақадар кенг манзур бўлганлиги ҳозирнинг ўзидаёқ кўриниб турибди. Учрашувнинг муваффақияти — халқаро коммунистик ҳаракат империалистларнинг босқинчилик, зулм ва уруш сиёсатига бериладиган зарбани кучайтирмоқ учун ҳамма чораларни кўришга тўла шай эканлигини кўрсатувчи яққол далилдир.

Янги халқаро Кенгаш чақириш масаласи ҳал қилинганлиги принципиал аҳамиятга эга. Бу қарор социализм, миллий озодлик ва тинчлик иши учун интернационал масъулиятни англаш натижасида келиб чиқди. Будапештдаги Маслаҳат учрашуви қардош партияларнинг интернационал алоқаларини ва уларнинг ўзлари мустақил ишлаб турган шароитда, ўз мамлакатларидаги халқларнинг тақдири ва бутун революцион ҳаракат тақдири учун масъулияти ошиб бораётган ва таъсири кучайиб бораётган шароитда ўзаро муносабатлари нормаларини ривожлантиришга жиддий ҳисса қўшди.

Коммунистик ҳаракат ўз характери эътибори билан интернационал ҳаракатдир. Ишчилар синфининг интернационал бирдамлиги жаҳон революцион жараёнининг ривожланишидаги жуда муҳим омил бўлиб келди, ҳозир ҳам шундай ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолади. Бироқ, барча мамлакатлар коммунистларининг ҳаракатларини жипслаштириш, бирлаштириш иши ҳеч қачон ҳозирги вақтда бўлганидек биринчи даражали аҳамият касб қилмаган эди.

Ҳозирги жаҳон тараққиётининг асосий тенденцияси учун характерли нарса шуки, революция ва социализм кучлари ўсиб бормоқда, коммунистик ҳаракат шу кучларнинг авангардидир. Лекин империализм, аввало АҚШ империализми воқеаларнинг бундай боришига индамай қараб турмоқчи эмас. У ўзининг тажовузкорлигини кучайтирмоқда, қарши ҳужумларга ўтишга уринмоқда. Империалистик сиёсатнинг агрессив йиртқичлик моҳияти АҚШнинг Вьетнамдаги жиноятқорона агрессиясида ўзини жуда яққол кўрсатмоқда.

Тинчликка ва халқлар ҳавфсизлигига бўлган таҳдидни кучайтираётган жаҳон империализмининг стратегияси айни маҳалда империализмнинг заифлигини кўрсатиб турибди, унинг тарихан ҳалокатга маҳкумлигини, социал система сифатида яроқсизлигини таъкидламоқда. Бироқ бу билан империализм сиёсатининг хавфи камаяётгани йўқ. Марксизм-ленинизм назарияси билан қуролланган коммунистик ҳаракат халқларнинг манфаатларини энг кўп даражада ифодалай олади. Барча демократик, прогрессив, антиимпериалистик кучларни империалистик сиёсатга зарба беришга, барча халқларнинг ҳаётий манфаатлари учун курашга жипслаштириш коммунистик ҳаракат зиммасидаги вазифадир. Лекин социализм ва чинакам демократия асосида жаҳонни ўзгартиришдан иборат бўлган ўзининг тарихий вазифасини бажармоқ, халқ оммасини термоядро урушининг олдини олиш учун курашни кучайтиришга сафарбар қилмоқ учун коммунистлар аввало ўзлари янада жипслашишлари, халқаро ишчилар синфи манфаатларининг туб муштараклигига асосланган ва марксизм-ленинизм, пролетар интернационализмининг принципиал асосига қурилган бирликни янада мустаҳкамлашлари лозим.

Турмуш ўртага қўяётган янги проблемаларни коллектив бўлиб кўриб чиқиш, муштарак мақсадлар учун биргаликда кураш олиб бориш жараёнида коммунистларнинг интернационал бирлиги ривожланмоқда ва мустаҳкамланмоқда. Марксчи-ленинчилар халқаро Кенгашни жаҳон сиёсатининг туб масалаларига доир ўз позицияларини келишиб олмоқ учун энг ваколатли анжуман деб биладилар. Бу Кенгашни марксчи-ленинчилар фикрлашиб олмоқ ва тажрибаларни коллектив бўлиб умумлаштирмоқ учун энг яхши минбар деб биладилар. Марксчи-ленинчилар халқаро Кенгашни коммунистик ва ишчи партияларнинг ўз алоқаларини мустаҳкамлашга тайёр эканликларини, ҳамкорликка ва бир-бирларини қўллаб-қувватлашга интилаётганликларини жуда кенг равишда ифодаловчи анжуман деб ҳисоблайдилар.

ПРАВДА

Маслаҳат учрашувининг ахборотида бундай дейилади: «Маслаҳат учрашуви шунга асосланадики, Кенгашнинг мақсади коммунистик ҳаракат бирлигини мустаҳкамлашдан, империализмга қарши, халқларнинг миллий ва социал озодлиги ва бутун дунёда тинчлик учун курашда социализм ва демократиянинг барча кучларини жипслаштиришга кўмаклашишдан иборатдир. Маслаҳат учрашуви бўлажак Кенгашнинг кун тартибига доир таклифларни муҳокама қилиб, шундай хулосага келди. Кенгаш кун тартибига битта масала: «Империализмга қарши курашнинг ҳозирги босқичидаги вазифалар ҳамда коммунистик ва ишчи партиялар, барча антиимпериалистик кучлар ҳаракатининг бирлиги масаласини қўйиш керак».

Бўлажак Кенгашни қардош партияларнинг биргаликда ҳамжиҳат бўлиб ишлашлари натижасида муваффақиятли ҳозирлаш мумкин. Маслаҳат учрашувининг қатнашчилари ўз фикрларини якдиллик билан билдириб, Кенгашни тайёрлаш ишлари коллективлик ва ўртоқларча ҳамкорлик принципига изчил равишда риоя қилиш, Кенгашни тайёрлаш ва унинг ишида барча коммунистик ва ишчи партияларнинг қатнашиши учун баб-баравар ҳуқуқ бериш асосида олиб борилиши лозимлигини айтишди. Учрашув қатнашчилари Кенгашни тайёрлашда қатнашишни истаган барча коммунистик ва ишчи партияларнинг вакилларидан иборат қилиб, Кенгашга тайёргарлик Комиссияси тузиш тўғрисида келишиб олишди. Бундай метод қардош партияларнинг барча конструктив фикрларини ва истакларини энг кўп даражада ҳисобга олишга ҳамда халқаро Кенгашни коллектив бўлиб тайёрлашга имкон беради.

Европа ва Осиё, Шимолий Америка ва Жанубий Америка, Африка ва Австралия коммунистлари коммунистик ҳаракат бирлигининг, барча революцион кучларнинг бирдамлигини мустаҳкамлаш тўғрисида жон куйдираётганликлари учун ҳам ўз вакилларини Будапештдаги учрашувга юбордилар. Янги Кенгашни чақириш ва тайёрлаш масалаларини учрашувда муҳокама қилиш коммунистик партиялар миллий ва интернационал вазифаларни ўз фаолиятларида мумкин қадар тўлиқроқ қўшиб олиб боришга интилаётганликларини намойиш қилди. «Ҳар бир мамлакатнинг БИТТА интернационал вазифани ҳал этишга КОНКРЕТ ёндошувидаги алоҳида миллий, ўзига хос миллий хусусиятларини тадқиқ қилиш, ўрганиш, қидириш, пайқаб олиш, илиб олиш» керак. — В. И. Лениннинг мана шу фикри Будапештдаги учрашувда ўзининг жуда кенг ифодасини топди.

Маълумки, жаҳондаги коммунистик ва ишчи партияларнинг баъзи бирлари Маслаҳат учрашувида турли сабабларга кўра қатнаша олгани йўқ. Маслаҳат учрашуви пролетар интернационализми принципларига амал қилган ҳолда барча коммунистик ва ишчи партияларга, шу жумладан, у ёки бу сабабларга кўра Будапештдаги учрашувда ҳозир бўлмаган партияларга ҳам мурожаат қилиб, уларни бўлажак Кенгашда қатнашишга чақирди. Маслаҳат учрашуви уларнинг тайёргарлик ишига тўла ҳуқуқли бўлиб қўшилишга чақиради. Будапештдаги учрашув делегатлари уқтириб ўтганларидек, бирор партияни коммунистик ҳаракатдан «ронда қилиш» тўғрисида гап бўлиши ҳам мумкин эмас. Янги Кенгашнинг асосий шиори, мақсади жипслашиш ва янада жипслашишдир.

Масалаларни ҳал қилишда пухта ўйлаб, реалистик йўл тутиш ва юксак даражадаги интернационал масъулият Маслаҳат учрашувида устунлик қилди. Интернационализмни конкрет амалий ҳаракатларда мужассамлаштиришга интилиш компартиялар халқаро Кенгашининг характери, кун тартиби ва қачон чақирилиши тўғрисидаги қарорни учрашув қатнашчилари якдиллик билан қабул қилишларида, шунингдек бу Кенгашни амалий тайёрлашнинг демократик формалари ва методларини белгилаб олишда ўзининг яққол ифодасини топди. Будапештдаги Маслаҳат учрашуви янги палла — Кенгашни тўғридан-тўғри, бевосита тайёрлаш палласи бошланганлигидан далолат беради.

Коммунистик ҳаракат бирлиги мавҳум тушунча эмас. Бу бирлик конкрет ишларда мужассам бўлмоқда, ўзининг конкрет мазмунини ва формасини топмоқда. Коммунистик партиялар ҳозирги кунда жуда хилма-хил шароитда иш олиб бормоқдалар. Шу сабабли коммунистик ҳаракатнинг халқаро раҳбар марказини ташкил этиш тўғрисида гап ҳам бўлаётгани йўқ. Бундай марказга ҳеч қандай эҳтиёж йўқ. Қардош партиялар бирлигининг ва уларнинг ҳаракатларини координациялашнинг ҳозирги формалари етарли даражада ҳаракатчан ва пишиқ формалардир. Бу формалар империализмга қарши курашда, халқаро миқёсда муштарак мақсадларга эришишда коммунистик партияларнинг интернационал ҳаракатлари самарадор бўлишини таъминламоқда ва айни вақтда партияларнинг ўз сиёсатларини ишлаб чиқиш ва ўтказишдаги мустақилликларини ва эркинликларини асло чегаралаб қўяётгани йўқ.

Будапештдаги учрашув қатнашчилари Вьетнам халқига бирдамлик Мактубини якдиллик билан қабул қилиб, бу Мактубда барча коммунистлар Вьетнам халқининг мардлигига қойил қолаётганлигини ва унинг қаҳрамонона курашини қўллаб-қувватлаётганлигини изҳор этдилар. Улар ўз партиялари номидан, кўп миллионли халқ оммаси номидан гапириб, АҚШ империализмининг қуролли агрессиясига қарши фидокорона курашаётган Вьетнам халқига зарур ёрдамнинг ҳаммасини беришга ўзларининг маҳкам бел боғлаганликларини яна бир марта қатъий қилиб айтдилар.

Будапештдаги Маслаҳат учрашувининг натижалари тинчлик, демократия ва озодлик ишини империализмнинг агрессив кирдикорларидан ва агрессив сиёсатидан ҳимоя қилаётган кучларни жипслаштиришга ҳақиқатан интилаётган кишиларнинг ҳаммасини астойдил қувонтирди. Халқлар озодлиги ва тараққиёти учун курашувчилар коммунистик ва ишчи партиялар Кенгаши империализмга қарши, демократия, миллий мустақиллик, социал тараққиёт ва халқаро хавфсизлик учун курашда асосий куч бўлган халқаро коммунистик ҳаракатни янада жипслаштиради деб кутмоқдалар. Маслаҳат учрашуви муваффақиятсизликка учрайди, деб фолбинлик қилганлар шарманда бўлишди. Маслаҳат учрашуви очилгунча, ҳатто учрашув иш бошлаган пайтда ҳам буржуа пропагандаси коммунистик ҳаракат танглikка учрабди, деган сийқаси чиққан «фолбинликлар» қилишга уриниб кўрган бўлса, энди, коммунистларнинг Будапештда биргаликда олиб борган ишининг ҳақиқий натижалари аён бўлганидан кейин улар бутунлай бошқача сўзларни ишлата бошладилар. «Муҳим сиёсий муваффақият». «Коммунистик ҳаракатнинг жаҳоншумул кучини кўрсатувчи белги», — мана шунга ўхшаш иборалар буржуа газеталарининг саҳифаларида учрайдиган бўлиб қолди. Будапештдаги учрашув бузғунчилик сиёсати қилаётган уринишларнинг бутунлай беҳудалигини ҳамда учрашув қатнашчилари ва бузғунчилик сиёсатига қарши чиқаётганларнинг ҳаммаси коммунистик ҳаракат сафларини марксизм-ленинизмнинг принципиал асосида мустаҳкамлашга эришишга маҳкам бел боғлаганликларини намойиш қилди.

Будапештдаги учрашувда коммунистларнинг янги халқаро Кенгашини чақиришда ҳал қилувчи амалий қадам қўйилди. Пролетар интернационализми иши муҳим ғалабани қўлга киритди. Халқаро Кенгашни тайёрлашдаги янги босқич қардош партиялар ўртасидаги алоқаларни тағин ҳам кенгроқ ривожлантириши, уларнинг ғоявий-сиёсий ҳаётини тағин ҳам кўпроқ активлаштириши, Кенгаш кун тартибига қўйилган вазифаларни ҳал қилиш учун энг яхши йўлларни топишда коммунистларнинг ижодий коллектив ишини янада кучайтириб юбориши турган гап. Мана шуларнинг ҳаммаси эса коммунистик ҳаракат жипслигини кучайтиришга олиб келади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси халқаро коммунистик ҳаракатнинг марксча-ленинча жипслигини таъминлашга ҳамиша изчиллик билан ҳаракат қилиб келди ва ҳаракат қилмоқда. Унинг мана шундай позицияда турганлигини КПСС XXIII съезди яққол ифодалаб берди.

Марксизм-ленинизм байроғини баланд кўтариб келаётган ўзининг интернационал бурчига содиқ бўлган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси коммунистик ва ишчи партиялар Кенгашини муваффақиятли тайёрлаш ва ўтказиш учун қўлидан келган ҳамма ишларни қилади, коммунистик ҳаракат олдида турган муштарак вазифаларни ҳал этишга ўз ҳиссасини қўшади.

(10 мартдаги бош мақола).

ДУНЁНИ ЎЗГАРТИРАЁТГАН ТАЪЛИМОТ

Ўтган йили Совет Иттифоқи халқлари ва бутун илғор инсоният Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини зўр ифтихор ва шодлик ҳислари билан байрам қилдилар.

Бу революция илғор ижтимоий тафаккурнинг бутун тараққиёти билан тайёрланган эди. Бу тараққиёт марксизмда ўзининг чўққисига етди, буюк мутафаккир ва революционерлар бўлган Карл Маркс ҳамда Фридрих Энгельс чинакам ижодий жасорат кўрсатиб, социализмни утопиядан фанга айлантириш билан барча мазлум ва ҳуқуқсиз меҳнаткашларга озодлик ва бахт-саодат йўлини кўрсатиб бердилар.

Социалистик ғоялар Маркс ва Энгельс ижтимоий кураш майдонига чиқмасларидан анча олдинроқ маълум эди. Бундан ташқари, марксизмгача бўлган даврда жуда кўп турли социалистик «система»лар мавжуд бўлиб, марксизм майдонга келганидан кейин уларга ҳеч қандай ўрин қолмади. Бироқ бу социализм тарихининг реал ривожланишидан ҳали жуда узоқда эди. «Тарихга авваллари бўлган қарашларнинг ҳаммаси, — деб ёзган эди Ф. Энгельс, — тарихий ўзгаришларнинг ҳаммасининг сабабини оқибат натижада кишилардаги ўзгариб бораётган ғоялардан қидириш керак, деган тасаввурга асосланган эди. Бироқ, кишиларда ғоялар қаердан пайдо бўлаётир — бу ҳақда ўйлашмаган эди».

Ишчилар синфининг улуғ йўлбошчилари ва устозлари Маркс ва Энгельс социализм ҳаёлпарастлар ўйлаб чиқарган нарса бўлмай, балки капиталистик жамият тараққиётининг зарурий натижаси, деб биринчи марта тушунтириб бердилар.

Маркс илгари сурган назарий ғоялар ва қоидалар ўзининг кўплиги жиҳатидан ҳақиқатан ҳам бениҳоядир. Ана шу назарий ғоя ва қоидалардан қуйидагиларни алоҳида ажратиб кўрсатиш мумкин:

Биринчи асосий ғоя — инсоният жамияти тараққиётига табиий-тарихий жараён деб қараш. Маркс ишлаб чиқариш муносабатларининг ишлаб чиқарувчи кучлар характерига нисбати қонунини кашф қилди ва шу тариқа инсоният тараққиётининг объектив йўлини яққол кўрсатиб берди. Жамият тараққиёти ва ишлаб чиқариш усулларининг алмашиниши ана шу қонуний ҳаракат натижасида рўй беради. Бу тараққиётни ҳаракатга келтирувчи куч эса ишлаб чиқарувчи кучлар билан ишлаб чиқариш муносабатлари ўртасидаги қарама-қаршиликдир. Жамият синфларга бўлинган шароитда қарама-қаршилик ўсабориб конфликтга айланди. Бу конфликтни эса эски ишлаб чиқариш муносабатлари доирасида ҳал қилиб бўлмасди.

Иккинчи асосий ғоя — ишчилар синфининг тарихий вазифасини очиб бериш. Маркс таъбирича, ижтимоий тараққиётнинг боришида ҳар бир синфнинг ўз тарихий вазифаси бўлади. Ана шу синф тарих майдондан кетишдан аввал ўзининг тарихий вазифасини ҳал этиб бермоғи керак. Пролетариат ҳам ана шундай вазифага эга эди. Бу вазифа шундан иборатки, кишининг киши томонидан эксплуатация қилинишини тугатиш, беистисно жамият барча аъзоларининг муттасил ва тобора ўсиб бораётган эҳтиёжларини тўла қаноатлантириш ва уларнинг маданий савиясини улар ўзларининг ақлий ва жисмоний қобилиятларини беқиёс ривожлантира оладиган даражада юксалтириш имкониятини яратгунга қадар моддий неъматлар ишлаб чиқаришни ривожлантириш керак.

Учинчи асосий ғоя — эски ғоялар ва ўз умрини яшаб бўлган ақидаларга қарши актив ва жанговар кураш олиб бориш. Марксизм ўз табиати эътибори билан шундай фанки, у инсоният тафаккури яратган бутун маънавий бойликни танқидий нуқтаи назардан қайтадан баҳолайди. Марксизм ўз умрини яшаб бўлган эски ғояларни танқид қилади, ижтимоий тараққиёт манфаатларига хизмат қиладиган янги ғояларни эса қўллаб-қувватлайди ва ривожлантиради.

Маркс ўзининг доҳиёна «Капитал» асарида сиёсий иқтисоднинг бутун ўтган тарихини хозирги замон жамиятининг бирдан-бир революцион синфи — пролетариат позициясидан туриб танқид қилади. Шу муносабат билан «Капитал»нинг — «Сиёсий иқтисод танқиди» қўшимча сарлавҳаси ўзига диққатни жалб қилади.

Тўртинчи асосий ғоя — диалектикани сиёсий иқтисод масалаларига татбиқ этиш. Сиёсий иқтисод масалаларига диалектикани татбиқ этиш Маркснинг доҳиёна қўйган янги қадами бўлиб, у ижтимоий фанларда тубли бурилиш ясашга, ишлаб чиқаришнинг қўшимча қиймати сирларини очиб ташлашга олиб келди.

Маркс капитализм тараққиётининг объектив қонунларини очиб, шуни кўрсатиб бердики, буржуазия жамияти шароитида бир томондан бойлик ва зеби-зийнат тўплаш, капиталистлар синфининг айши-ишрати паразитлиги қанчалик авжга минаборса, иккинчи бир томонидан мулксиз ва ёлланган ишчилар синфининг сони муқаррар суратда шунчалик ўсаборади, уларни эксплуатация қилиш кучаяборади, ишсизлик, қашшоқлик, зулм орта боради.

Карл Маркс ёлланган ишчилар синфининг капиталистлар томонидан эксплуатация қилинишини, барча капиталистлар ва хусусий ер эгалари оладиган фойданинг, процентларнинг, ер рентаси ва меҳнатсиз топган бошқа даромадлари сирини, капитал жамғаришнинг сирларини очиб берди ва шу тариқа буржуа жамиятини оқловчи эски назарияларнинг ҳаммасини бутунлай улоқтириб ташлади.

Ишчиларни шафқатсиз эксплуатация қилиш, меҳнат аҳлини жисмоний ва маънавий ҳалок қилиш, ишлаб чиқариш анархияси ва шиддатли конкуренция кураши, иқтисодий кризислар, деҳқонлар ва ҳунармандларнинг синиши ҳамда хонавайрон бўлиши — буларнинг ҳаммаси тасодифий ҳол бўлмай, капитализмнинг табиатига хос иллатлардир. Энг революцион синф бўлган ишчилар синфи уюшиб, шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг ҳаммасини ўз атрофига жипслаштириб, капиталистик хусусий мулкчиликни ва капиталистлар синфини тугатиш билан социалистик планли хўжаликни барча меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги ва маданиятини тезроқ юксалтириш манфаатларини кўзлаб ташкил этади.

Бирлашган пролетариат шундай тартиб ўрнатадики, бу тартиб Ф. Энгельс айтганидек, жамиятнинг ҳар бир аъзосига фақат ишлаб чиқаришда қатнашишгина эмас, балки шу билан бирга ижтимоий неъматларни тақсимлаш ва бошқаришда ҳам қатнашиш имкониятини беради ва планли суратда уюштириш йўли билан бутун ишлаб чиқаришни жамият ишлаб чиқарувчи кучларнинг шундай миқдорлари даражасида кўпайтиради ва уларнинг вужудга келтирган маҳсулотлари шунчалик кўпаядики, ҳар бир кишининг оқилона эҳтиёжлари муттасил ва тобора ортиб борадиган миқдорда таъминланадиган бўлади.

К. Маркс капиталистик хусусий мулкнинг қачон ва қаерда биринчи марта ўлимга маҳкум бўлиши тўғрисида фол очмаган эди. Бироқ у «Бир ҳовуч узурпаторларни халқ оммаси экспроприация» қиладиган асосий шарт-шароитларни илмий жиҳатдан аниқ кўрсатиб, капитализмнинг муқаррар ҳалок бўлишини ва социализмнинг ўрнини эгаллашини асослаб берди.

Аср оша яшаган назариянинг ўзи Маркснинг илмий таҳлили ва башорати тўғри эканлигини порлоқ равишда тасдиқлади. К. Маркснинг доҳиёна асари «Капитал» босилиб чиққанидан кейин орадан эллик йил ўтгач, янги тарихий шароитларда Коммунистлар партияси раҳбарлик қилган Россия ишчи ва деҳқонлари давлат ҳокимиятини ўз қўлларига олдилар. В. И. Ленин раҳбарлигида жаҳонда биринчи меҳнаткашлар давлати вужудга келди. Еттинчи ноябрь инсоният тарихида янги давр очди, янги, социалистик йилномани бошлаб берди. Янги социалистик жамиятнинг пойдеворига мустаҳкам асос солинди.

Улуғ Октябрнинг ғалабаси социализм идеалларини турмушга татбиқ қилиш йўлини очиб берди. Бизнинг Ватанимиз тарихан қисқа давр ичида асрлар бўйи давом этиб келган қолоқликка барҳам берди ва юксак даражада ривож топган қудратли давлатга айланди.

Совет халқи партия раҳбарлигида биринчи бўлиб социалистик жамият барпо қилди ва биринчи бўлиб коммунизм қура бошлади. Октябрь марксизм-ленинизм ғоялари байроғи остида ғалаба қилиши билан миллион-миллион кишиларнинг ақли ва қалбига сингиб кетди, қудратли бунёдкор куч бўлиб қолди. Ўтган ярим асрнинг тарихий якуни шундан иборатки, капитализм билан социализм ўртасидаги кучлар нисбати жаҳон миқёсида ишчилар синфи фойдасига, социализм фойдасига тубдан ўзгарди.

Мамлакатимизда социализмнинг муваффақиятли қурилиши, жаҳон социалистик системасининг вужудга келиши — марксизм-ленинизм илмий назариясининг чинакам тантанаси бўлди.

Буржуа олимлари жаҳон революцион жараёнини тўхтатишга уриниб, марксизмни турли йўллар билан «рад этиш»га ҳаракат қилмоқдалар. Шу билан бирга улар Маркс ғояларини очиқдан-очиқ бузиб кўрсатишдан то уларни эскирган ҳозирги замон жамият тараққиёти босқичи учун ўз аҳамиятини йўқотган деб эълон қилишгача бориш билан ҳар қандай воситалар ва даъволарнинг бутун арсеналидан фойдаланмоқдалар.

К. МАРКС ТУҒИЛГАН КУННИНГ 150 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Маркснинг баъзи танқидчилари аллақандай сохта объективлик вужудга келтиришга уриниб, Маркс қоидалари XIX аср шароитларига қисман ҳақли татбиқ қилинган, деб ҳатто эътироф қилишдан тоймаётирлар, бироқ улар капитализм эндиликда бошқача, у «халқ» капитализми, «демократик» капитализм бўлиб қолди демоқдалар.

Бироқ ҳозирги замон капитализмининг кундалик воқелиги капитализмнинг моҳияти гўё ўзгарганлиги тўғрисида буржуа экономистлари ва философлари тўқиб чиқараётган даъволарни тамомила рад қилади. Капитализм ёлланган меҳнатни эксплуатация қилишга асосланган тузум эди, ҳозирда ҳам шундай, бундан буён ҳам шундай тузум бўлиб қолмоқда ва янги техникага ҳамда меҳнатни интенсивлашни кучайтиришга асосланган бу эксплуатация йил сайин кучайиб бормоқда, монополияларни ҳаддан ташқари катта фойда билан таъминламоқда.

Ана шунинг учун ҳам капиталистик мамлакатлардаги ишчилар синфи ўз ҳақ-ҳуқуқлари ва манфаатлари учун узлуксиз ва машаққатли кураш олиб бормоқда. Сўнгги йилларда бу кураш «синфий дунё» тўғрисидаги ҳамма панд-насиҳатларга қарамай, шундай кенг миқёс касб этдики, бунда буржуазия бу курашни бостиришнинг фашистларга хос чораларини тобора кўпроқ қўллаяпти. АҚШда негрларнинг ғалаёнлари учун қонли ўч олинаётир. Негрларнинг бу ғалаёнлари эса меҳнаткаш омманинг қашшоқлиги, ишсизлиги, ҳуқуқсизлиги ва бошқа кўпгина сабаблар билан кучайиб боряпти.

Капитализм маддоҳлари марксизм-ленинизмни қанчалик макорлик билан рад қилишга уринмасинлар, уларнинг бу уринишлари ҳалокатга маҳкумдир. Маркс ва Ленин таълимоти меҳнаткашлар қалбига ва ақлига тобора кенг йўл топиб, капиталистик мамлакатларда тобора кўпроқ кишилар марксизм-ленинизмни ўрганмоқдалар. Жаҳон меҳнаткашлари Коммунистик партияларнинг сиёсатини, СССР ва барча социалистик мамлакатлар қўлга киритаётган муваффақиятларни марксизм-ленинизм ҳаққонийлигининг ёрқин далили, ўз идеалларини амалга оширишнинг бирдан-бир йўли деб билмоқдалар.

Илмий коммунизм асосчиси бўлган Маркс келажак коммунистик жамиятни шундай деб таърифлаб берган эди: «Ишлаб чиқаришнинг умумий воситалари билан ишлаётган озод кишилар Иттифоқини тасаввур қилиб кўрайлик. Озод кишилар Иттифоқининг бутун меҳнат маҳсули ижтимоий маҳсулотдан иборат бўлади. Шу маҳсулотнинг бир қисми яна ишлаб чиқариш воситалари бўлиб хизмат қилади. Маҳсулотнинг ана шу қисми ижтимоий маҳсулот бўлиб қолаберади. Бироқ бошқа бир қисми иттифоқ аъзоларининг ҳаётий воситалари сифатида истеъмол қилинади. Шу сабабли у Иттифоқ аъзолари ўртасида тақсимланиши керак».

К. Маркс ва Ф. Энгельснинг социализм ва коммунизм экономикаси тўғрисидаги таълимотини В. И. Ленин ижодий ривожлантирди. Бу таълимотни КПСС, социалистик мамлакатларнинг Коммунистик ва ишчи партиялари революция ва янги жамият барпо қилиш тажрибасини умумлаштириш асосида ривожлантирмоқдалар.

Социализмнинг иқтисодий қонунлари тўғрисидаги масала партия ва давлатнинг иқтисодий сиёсатини белгилаш учун, халқ хўжалигига раҳбарлик қилиш ва бутун социалистик хўжаликни юритиш практикаси учун муҳим аҳамиятга молик. Маркс ва Энгельс капитализмдан фарқли ўлароқ социализм шароитида иқтисодий қонунлар кишилар томонидан билиб олинади ва улардан меҳнаткашларнинг ўз манфаатлари учун планли суратда фойдаланилади, дейишган эди.

Маркс ва Энгельс социализм шароитида ишлаб чиқариш меҳнаткашларнинг ўз манфаатларига бўйсундирилади, маҳсулотларни ишлаб чиқариш уларнинг муттасил ва тобора ошиб борадиган миқдордаги оқилона эҳтиёжларини қондириш учун амалга оширилади деб уқтирган эдилар.

Социализм шароитида илмий социализм асосчиларининг иқтисодий қонунларнинг объективлиги тўғрисида илгари сурган қоидаларини ўрганиш социалистик хўжалик практикаси учун, хўжалик ҳаётига раҳбарлик қилиш учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга.

К. Маркс бутун халқ хўжалигини планли суратда ривожлантиришни, ишлаб чиқариш воситалари ва жонли меҳнатни халқ хўжалиги тармоқларига пропорционал тақсимлаш, меҳнатга қараб тақсимлаш ва шу кабиларни социализм шароитидаги ана шундай қонунлар деб ҳисоблади. К. Маркс иш вақти экономикаси қонунининг социализм учун алоҳида ва муҳим аҳамиятга эга эканлигини ҳам уқтириб ўтган эди.

В. И. Ленин капитализм шароитидагига қараганда энг юксак меҳнат унумдорлигига эришиш коммунизм ғалабасининг ҳал қилувчи шарти деб ҳисоблади.

Меҳнат қиймати, шунингдек фойда, процент, диференциялли рента эксплуатациядан ҳоли бўлган меҳнат билан яратилаётган ва бутун жамиятнинг манфаатларига, халқ турмуши савиясини янада оширишга сарфланаётган қўшимча маҳсулотнинг тегишли ва пулда ифодаланадиган қисми ҳақидаги марксча назария билан социализм ва коммунизм бунёдкорлари қуроллантирилмоқда.

Илмий тафаккур ва революцион практика қуёши Карл Маркс яратган маънавий бойлик билан бутун инсоният фахрланади. Шу бонсдан унинг номи ва иши асрлар оша яшайди.

А. МАМЕДОВ,
иқтисод фанлари кандидати.

БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА

СИЁСИЙ АХБОРОТЧИЛАР

Абдураҳмон Маматов 9-шахтанинг фахрий кончиси. У кўп йиллардан бери новалоотбойчилар бригадасига раҳбарлик қилиб келмоқда.

Абдураҳмон ака бошлиқ ишчан коллектив йил сайин кўмир қазиб чиқаришни кўпайтиряпти. Январь ойида улар планга қўшимча равишда бир эшелон кўмир қазиб, заказчиларга жўнатишди. Абдураҳмон ака айни пайтда ўз участкасида сиёсий ахборотчи ҳамдир. У ўтказаётган суҳбатлар барчада катта қизиқиш туғдиради.

Абдураҳмон ака, жумладан Яқин Шарқда бўлаётган воқеалар ҳақида бир неча бор суҳбатлар ўтказди. Суҳбатларда Исроил реакцияси, Грециядаги тўнтариш, Америка империалистларининг Вьетнамда олиб бораётган қонли урушлари ҳақида ҳам батафсил тўхталди.

Шахтада 34 сиёсий ахборотчи бор. Улар олий ва ўрта маълумотга эга бўлиб, омма ўртасида сиёсий ишлар олиб боришда катта тажриба тўплашган. Илғор кончилардан Н. Матюков, Р. Тўхтахўжаев, А. Френкель, Э. Асанов каби ўртоқлар меҳнат интизоми, тежамкорлик, техника тараққиёти темаларида тез-тез суҳбатлар ўтказиб туришибди. Бу шахтада меҳнат унумдорлигини оширишда, кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқаришда ҳамда кишиларни меҳнатга коммунистик руҳда тарбиялашда катта роль ўйнамоқда.

А. ПЕТРОВ.

МАРОҚЛИ ВА ҚИЗИҚАРЛИ

Чирчиқ электрохимия комбинатида сиёсий маориф шохобчалари машғулотлари мароқли ва қизиқарли ўтяпти.

Ўтказилаётган машғулотларга комбинатнинг 625 ишчи-хизматчиси жалб этилган. Улар марксизм-ленинизм асослари ва партия тарихини мукаммал ўрганмоқдалар. Бундан ташқари, илмий коммунизм, философия ва сиёсий иқтисод бўйича ташкил этилган тўгаракларда кўплаб ишчилар ўз билимларини оширмоқдалар.

* * *

Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозида ҳам сиёсий ўқиш намунали ташкил этилган. Моҳир пропагандист Файзулла Умаров машғулотларнинг қизиқарли ва сифатли бўлишига эришмоқда. «Социализмнинг иқтисодий қонуни», «Социализм даврида товар ишлаб чиқариш», «Меҳнат унумдорлигини ошириш йўллари» деган темаларда ўтказган машғулотларда тингловчилар айниқса активлик билан қатнашдилар. Э. Пирматов, А. Назирова, О. Ҳасанов каби ўртоқлар машғулотларга пухта тайёргарлик кўриб, тез-тез мунозараларда иштирок этмоқдалар.

А. ВЕЛИВУЛАЕВ,
Қ. СОБИРОВ.

ТАРБИЯВИЙ ИШ — ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

Юқори Чирчиқ районидаги 26-ўрта мактаб коммунистлари олиб бораётган тарбиявий ишлар самарали бўлаяпти. Ўқитувчилар «Правда» колхози аъзолари ўртасида тез-тез суҳбатлар ўтказиш билан бирга болаларнинг дарсдан ташқари тарбиясига ҳам кўз-қулоқ бўлмоқдалар.

Ўқитувчилар ўз суҳбатларида оилада болалар тарбияси ҳақида кўпроқ гапиришяпти. Бундан ташқари, дарсдан кейин болалар ўртасида турли темаларда мунозаралар уютиришяпти.

Ҳозирги кунда ўқитувчилар ёшлар ўртасида К. Маркс туғилган куннинг 150 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги ҳақида циклли суҳбатлар ўтказмоқдалар.

* * *

Юқори Чирчиқ район партия комитетининг ташаббуси билан 1-«Оҳангарон» совхози зонасида 4 та совхоз партия ташкилоти қошидаги сиёсий ташкилотчилар ва ахборотчиларнинг бир кунлик семинари бўлиб ўтди. Семинарда 300 дан ортиқ ташкилотчи иштирок этди.

Семинар қатнашчилари бирин-кетин сўзга чиқишиб, ўз тажрибалари ҳақида ҳикоя қилиб бердилар. Айниқса, 85-мактаб ўқитувчиси К. Тоиров, «Ғаллақудуқ» совхози ишчиси Мумбеков, Тошкент наслчилик совхози партия комитетининг секретари М. Давронов ўртоқларнинг суҳбатлари барчага манзур бўляпти.

Бу хўжаликларда оммавий-сиёсий, тарбиявий-ташкилий ишлар намунали йўлга қўйилган. Совхозлар план топшириқларини йилма-йил ортиғи билан адо этиб келаётган эканлар бундай ютуққа эришишда сиёсий ахборотчилар ва ташкилотчиларнинг ҳам ҳиссаси бор.

Т. ҚЎЧҚОРОВ.
Т. ХУШНАЗАРОВ.
Э. ИСҲОҚОВ.

СИБИРЛИКЛАР ТУҲФАСИ

Новосибирск қурилиш-монтаж поездининг қўлигул бунёдкорлари тошкентликлар учун кўплаб турар-жой биноларини қуриб беришяпти Кечагина В—23 кварталида қардошлар қуриб берган ҳар бири 80 квартиралик учта уйга оилалар кўчиб киришди.

— Бундан ташқари,— дейди қурилиш-монтаж поездининг бош инженери Илтизор Рамазонов, —40 хонадонга мўлжалланган уйни фойдаланишга топширдик. Яна 5 та уй қурилишини тезкорлик билан олиб боряпмиз. Шу ярим йил ичида «марказ —5» да 200 хонадон учун турар-жой қуриб берамиз.

Сибирлик бинокорлар яна 280 ўринли ясли-боғча комбинати ва тўққиз қаватли уй қурилишини жадаллик билан олиб боришяпти. Поезднинг Порохин, С. Стрельников ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари ўз нормаларини 150—160 процентдан бажариб, меҳнатда зафарларга эришмоқдалар.

А. КИМ.

БУГУНГИ Олмалиқ қиёфаси Иттифоқимизнинг бошқа шаҳарлари чиройидан қолишмайди. Ҳар йили қад кўтараётган ўнлаб кўркам турар-жой бинолари, маданий-маиший объектлар, янги барпо этилаётган боғроғлар, кенг кўчалар шаҳар ҳуснини тобора гўзаллаштириб боряпти. Бу ерда меҳнат қилаётган минглаб кончилар, металлурглар ва бошқа турли касб эгалари ўз шаҳарларининг ҳусн-жамоли тобора очилиб бораётганидан беҳад мамнундирлар.

Суратда: шаҳарнинг марказий кўчаларидан бири.

А. Тўраев фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ 50 ЙИЛ ИЧИДА

ЯНГИ КИТОБЛАР

Маълумки, Ўзбекистон Октябрь инқилобидан олдин чор Россиясининг қолоқ ўлкаларидан бири бўлиб, иқтисодий жиҳатдан орқада қолган, метрополия учун арзон хомашё базаси ва саноат молларини сотувчи бозор эди. Фақатгина қишлоқ хўжалик маҳсулотларини, айниқса пахтани қайта ишлаб берувчи майда саноат корхоналари бор эди, холос. Қишлоқ хўжалиги эса, майда деҳқон хўжалигидан иборат бўлиб, асосий техника омоч, кетмон бўлган, аҳолининг моддий ва маданий турмуш шароити жуда паст, 96 процент аҳоли саводсиз эди.

Коммунистик партиянинг ленинча миллий сиёсати СССРдаги барча қардош элатлар қатори қолоқ, эзилган ўзбек халқини ҳам ёруғликка олиб чиқди, халқимиз Совет Иттифоқидаги қардош халқларининг бегараз ёрдами туфайли бир авлоднинг умридан ҳам қисқа вақт ичида феодализмдан социализм сари улкан қадам ташлади, қашшоқлик, зулмдан озодликка ва фаровонликка, қоронғиликдан, саводсизликдан барқ уриб гуллаб-яшнаган шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятга эришди.

Ўзбек халқининг Совет ҳокимияти йилларида қўлга киритган оламшумул-тарихий ғалабалари Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика Бошқармаси томонидан чиқарилган «Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги 50 йил ичида» номли статистик тўпламда ўз аксини топган. Тўплам ўзбек халқининг Совет ҳокимиятининг 50 йили ичида экономика ва маданият соҳасида эришган ютуқлари ойнаси дейиш мумкин. Унда «Терма рақамлар», «Саноат», «Қишлоқ хўжалиги», «Транспорт ва алоқа», «Капитал қурилиш», «Халқ моддий фаровонлиги», «Социалистик маданият ва фаннинг гуллаб-яшнаши» деган бўлимлар бор. Бу бўлимларнинг ҳар бирида республикамиз экономикаси ва маданиятига доир жуда кўп бой материаллар келтирилган.

Совет ҳокимияти йилларида Совет Ўзбекистони меҳнаткашлари эришган улкан ғалабаларнинг энг муҳими республикада юқори техника билан қуролланган кўп тармоқли социалистик саноатнинг барпо қилинганлигидир.

Революциягача Ўзбекистонда ялпи саноат маҳсулотининг деярли 90 проценти қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишловчи саноат ҳиссасига тушарди. Оғир саноат йўқ эди ҳисоб.

Республика табиий ресурсларини интенсив равишда ўрганиш, ишлаб чиқариш кучларини социалистик асосда жойлаштириш саноатнинг тез ривожланишига имкон берди. Ҳозирги вақтда республикада саноатнинг 100 дан ортиқ тармоғига қарашли 1200 дан зиёдроқ ҳозирги замон асбоб-ускуналари билан жиҳозланган саноат корхоналари ишлаб турипти. Саноатнинг кўпгина тармоқлари умумиттифоқ аҳамиятига эга.

Шу давр ичида электр энергияси ишлаб чиқариш 6 мартадан кўпроқ ўсди, аҳоли жон бошига электр энергияси ишлаб чиқариш жиҳатидан Ўзбекистон Испания, Португалия, Греция, Венесуэла, Чили, Аргентина ва бошқа капиталистик мамлакатлардан олдинда туради. Ёқилғи, рангли металлургия, химия, енгил, озиқ-овқат саноати тармоқлари ҳам барқ уриб ривожланди. Машинасозлик саноати тез суръатлар билан ўсиб бормоқда. Машинасозлик маҳсулотларининг ҳажми урушдан олдинги даражага нисбатан 237 баравар ортди.

Ҳозирги вақтда айрим машиналар, айниқса пахтачилик машиналари ишлаб чиқаришда республика СССР да биринчи ўринда туради ва бу машиналарни жуда кўплаб хорижий мамлакатларга экспорт қилмоқда. Тўқимачилик, пахта тозалаш, электр-техника саноати, йўл ва қурилиш машиналари ишлаб чиқаришда ҳам салмоқли ўрин тутади.

Ўзбекистон саноатининг ялпи маҳсулоти 1913 йилга нисбатан 32 марта ва 1924 йилга нисбатан 85 баравар ўсди.

Октябрдан сўнг республикада қишлоқ хўжалигини социалистик асосда қайта қуришдек муҳим ва қийин масала муваффақиятли ҳал қилинди. Республика қишлоқ хўжалиги ёппасига коллективлаштирилди. Колхоз тузумининг ғалабаси қишлоқ қиёфасини ўзгартирди. Ҳозирги вақтда майда деҳқон хўжалиги ўрнида, замонавий техника ва илғор фан ютуқларига асосланган 1000 дан ортиқ колхоз, 398 совхоз мавжуд. Қишлоқ хўжалигининг техника базаси тубдан ўзгарди. Маълумки, В. И. Ленин Октябрь революциясидан сўнг бироз вақт ўтгач, деҳқонга юз минг трактор берилишини орзу қилган эди. 1966 йилда фақат Ўзбекистон далаларида 140 мингдан ортиқ (15 от кучига ҳисоблаганда), трактор, 29 мингга яқин пахта териш машиналари, 4,5 мингга яқин дон йиғувчи комбайн, 32,8 минг юк машинаси ва кўплаб бошқа қишлоқ хўжалик техникаси бор эди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотининг умумий ҳажми революциядан олдингига қараганда 4,5 баравар ортди. Айниқса қишлоқ хўжалигининг асосий тармоғи, пахтачилик тез суръатлар билан ривожланди. Ўзбекистон пахта етиштириш ҳажми жиҳатидан дунёда Америка Қўшма Штатларидан сўнг иккинчи ўринга чиқиб олди, ҳосилдорлик жиҳатидан дунёдаги ҳамма пахта етиштирувчи мамлакатлардан ўзиб кетди.

Совет ҳукумати республика экономикаси ва маданиятини юксалтириш учун жуда катта пул ва бошқа моддий ёрдам бериб турибди. Капитал қурилишнинг улкан программасини амалга ошириш натижасида янги техника билан жиҳозланган йирик саноат корхоналари, қишлоқ хўжалигини, айниқса ирригация ва суғориш ишларини тез ривожлантириш учун моддий-техника базасини яратиш, транспорт алоқаларини кучайтириш, маориф, фан ва маданият, соғлиқни сақлаш муассасалари, коммунал ва аҳолига маиший хизмат кўрсатувчи корхоналар қурилишини кенг кўламда олиб бориш учун замин яратилди.

Социалистик жамиятда халқ фаровонлигини ошириш, унинг бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилиш партия ва давлатнинг олий мақсадидир. Халқ моддий фаровонлигининг ўсишини кўрсатадиган асосий фактор миллий даромаднинг тўхтовсиз суратда ўсишидир. Республикада фақатгина сўнгги 1958-1966 йиллар мобайнида миллий даромад 1,8 марта ўсди. Миллий даромаднинг йиллик ўсиши жиҳатидан Ўзбекистон кўпгина капиталистик мамлакатлардан олдинда туради.

Республика шаҳар ва қишлоқларида уй-жой қурилишининг катта программаси амалга оширилди. 1924-1966 йилларда давлат, кооператив хўжаликлар, колхозлар ва аҳоли маблағлари ҳисобига 70 миллион квадрат метр уй-жой қурилди.

Ўзбек халқининг маданиятни ривожлантириш соҳасидаги ютуқлари ҳам каттадир.

Октябрь революциясигача ўлка ёппасига саводсиз эди, деса бўлади. XIX асрнинг охирида «Вестник воспитания» журнали Ўрта Осиё ва Қозоғистонда саводсизликни тугатиш учун 4600 йил керак бўлади, — деб ёзган эди. Аммо совет жамияти бу вазифани жуда қисқа вақтда ҳал қилди. Ўзбекистонда ҳозирги вақтда ўқишнинг ҳар хил тури бўйича 3 миллиондан ортиқ киши баъд. Фақатгина ўрта, олий ва махсус ўрта ўқув юртида ўқувчиларнинг сони 2902,8 мингга етади, 1914 йилдаги ўқувчиларнинг умумий сонидан 162 марта кўпдир.

Революциядан илгари Ўзбекистонда биронта ҳам олий ўқув юрти бўлмаган. Ҳозирги вақтда эса 35 олий ўқув юрти бўлиб, унда меҳнаткашларнинг 188,4 мингдан ортиқ ўғил-қизлари таълим олмоқда. Республикада ҳозирги кунда 20 мингга яқин врач, 58 мингдан ортиқ ўрта медицина ходими халқ соғлиғини сақлаш йўлида хизмат қилмоқда.

Тўпламда Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистонда фаннинг барқ уриб ривожланганлигини кўрсатувчи жуда кўплаб рақамлар келтирилган. Фаннинг турли соҳаларида 18 мингга яқин илмий ходимлар хизмат қилмоқда. Булар орасида 350 га яқин фан доктори ва 4500 га яқин фан кандидати бор.

Биз юқорида келтирган рақам ва фактлар китобда мавжуд бўлган маълумотлардан бир шингил. Жуда катта ижодий коллектив томонидан яратилган бу қимматли тўплам республикамизда Совет ҳокимияти йилларида қўлга киритилган ютуқларни илмий таҳлил этишда, уни кенг пропаганда қилишда пропагандист, агитаторлар учун муҳим қўлланма бўлиб хизмат қилади.

Ю. ЙЎЛДОШЕВ.

БИЗГА ЁЗАДИЛАР

ЯНГИ ҚУРИЛИШЛАР

Кончилар шаҳрида яқинда иккита кўп қаватли турар-жой биноси фойдаланишга топширилди. Бу йил шаҳарликлар учун жами 27 минг квадрат метр турар-жой бинолари қурилади. Шунингдек, ўрта мактаб, болалар комбинатлари, ёзги кинотеатр, меҳмонхона, учта магазин ҳам қад кўтаради.

П. ФЕДОРОВ.

ГУЛЛАЁТГАН ҒАЗАЛКЕНТ

Тоғ этакларида қад кўтарган бу кенжа шаҳар тобора чирой очиб боряпти. Янги йилнинг январь ва февраль ойида 250 оила янги уйларга кўчиб ўтди, маиший хизмат кўрсатиш уйи иш бошлади. Яқин орада иккита кўп қаватли турар-жой биноси ҳам қўлдан чиқади.

Кўчаларни айтмайсиз-ми? Текис-равон йўллар кўпайиб бораяпти. Кўча четларига мевали ва манзарали дарахтлар ўтқазиляпти.

М. МИРСУЛТОНОВ.

БЕШ КУНЛИК ИШ ҲАФТАСИ АМАЛДА

ЯХШИ ДАМ—МЕҲНАТДА ҲАМДАМ

Бу дилбар чеҳраларга боққанингда хаёлингга умрини санъатга бағишлаётган ёш талантлар келади. Йўқ, улар оддий, ишчи қизлар. Кун гилли меҳнатдан сўнг тўпланиб маданий ҳордиқ чиқаришяпти. Чапдагиси исми жисмига монанд Раъно Жалолова. Дугоналари Ақида Камолова, Шоира Абдуазимова, Ҳосият Нурхонова ва Насиба Ҳошимовалар София Фозилованинг (ўнгда) нозик, ёқимли тор чалишига маҳлиё боқмоқдалар. Бу қизларни Тошкент бадиий буюмлар фабрикасининг попоп цехида қўли гуллар, деб бежиз айтишмаган. Чунки улар қўлидан чиқаётган кашталар ҳаммага манзур. Корхонада баракали меҳнат қилаётган юзлаб ишчилар бўш вақтларини доимо кўнгилли ўтказишяпти.

Н. Тўраев фотоси.

АЪЛО ХИЗМАТ—БУРЧИМИЗ

Пойтахтимизнинг кенжа районларидан бири бўлган Чилонзор кейинги йилларда таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Ҳозир бу ерда кўплаб қурилиш ташкилотлари, завод ва фабрикалар ишлаб турибди. Райондаги 26 квартал ҳамда 60 маҳаллада 380 мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қилмоқда.

Аҳолининг қайноқ меҳнатдан сўнг яхши дам олишини таъминлашда, шубҳасиз маданий-оқартув муассасаларининг роли катта. Айниқса, беш кунлик иш ҳафтасига ўтилгандан сўнг маданият муассасалари фаолияти тағин ҳам жонланиб кетди. Улар меҳнаткашларнинг икки кунлик дам олишларига мўлжаллаб, ўз иш кунларини қайта кўриб чиқдилар. Бунда, айниқса клублар ва кутубхоналарда амалга ошириладиган тадбирларга алоҳида аҳамият берилди.

Чиндан ҳам, клуб ва кутубхоналар — меҳнаткашларнинг ёзилиб, ҳордиқ чиқарадиган севимли жойларидан бири. Ҳар бир клуб ва кутубхона аҳоли орасида турли маданий-оқартув ишларини олиб бориши лозим. Районимиздаги мавжуд маданият муассасалари ходимлари буни чуқур ҳис қилиб, ишни янгича ташкил этиш юзасидан ташаббус бошлаб бердилар.

Ҳозир районимизда 12 оммавий кутубхона ва 2 маданият уйи меҳнаткашлар хизматида. Шунингдек, 2 қишки кинотеатр ҳам кишилар билан доим гавжум бўлади.

Гапни кутубхоналар ишидан бошламоқчимиз. Фурқат номли кутубхона китобхонлар билан ишлашда ҳам, адабиётлар пропагандасини кучайтиришда ҳам, китоб фондини бойитишда ҳам бошқа маърифат ўчоқларига намуна бўлмоқда. У ўтган йили кутубхоначиларнинг Бутуниттифоқ кўригига қатнашиб, СССР Маданият министрлигининг 2-даражали дипломи билан тақдирланди. Шу билан бирга унга Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг 2-даражали дипломи ҳамда «Аъло хизмат кўрсатувчи кутубхона» деган ном берилди.

Ҳақиқатан ҳам кутубхонада намунали тадбирлар амалга оширилмоқда. Беш кунлик иш ҳафтасига ўтилгач, бу ерда қўшимча тадбирлар белгиланди. Ҳар шанба ва якшанба кунлари «Сиз бу китобларни ўқидингизми?», «Севимли ёзувчингиз — кутубхона меҳмони», «Фарзандларингиз қандай китобларни ўқишни истайди?» деган мавзуда савол-жавоб кечалари ва суҳбатлар ўтказиб туриш одат тусига айланди.

Бу тадбирлар албатта ўзининг ижобий самарасини берди. Китобхонлар сони ортди. Ҳозир кутубхонага 8100 киши аъзо. Шунингдек, китоб фонди ҳам янги адабиётлар ҳисобига бойиди. Бу ерда ҳозир 42 мингдан ортиқ турли адабиётлар бор.

Кутубхона ҳузурида очилган маданият халқ университети машғулотлари эса шанба ва якшанба кунларида ўтказилади. Университет машғулотлари тингловчилар истаклари ва таклифлари бўйича тузилган тематик план асосида олиб борилади.

Район маданият уйи эшиклари ҳамма кишиларга доим очиқ. Бу ерда кўпгина тўгараклар ишлаб турибди. Уларга 300 дан ортиқ киши актив қатнашмоқда.

Бу ўринда «Олмазор» маҳалла комитетининг ишини мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Район Советининг депутати А. Нурмуҳамедов раислик қилаётган маҳалла комитети аҳоли ўртасида олиб бориладиган оммавий-сиёсий ишлар бўйича аниқ иш планига эга. Маҳалла аҳолиси ўз кучи билан 200 кишига мўлжалланган клуб қуриб олди. Қизил Чойхона ва маҳалла комитети идораси ҳам чинакам тарбия масканига айланиб қолди. Яқинда маҳалла аҳолиси учун маданият университети ташкил этилди.

Бу йил районимиздаги маданий-оқартув муассасалар сони тағин ҳам ортади. 22-кварталда янги маданият уйи ва оммавий кутубхона иш бошлайди. Шунингдек, Қатортол кўчасида қурилаётган 820 ўринли кинотеатр ишга тушади.

Аҳолига хизмат қилиш шарафли иш. Шундай экан, биз маданият ходимлари меҳнаткашларнинг кўнгилли дам олишларини таъминлашда ўзимизнинг куч ва ғайратимизни аямаймиз. Аъло хизмат — бурчимиз!

В. ОДИЛОВ,
Чилонзор район ижроия комитети маданият бўлимининг мудири.

ЖАСОРАТЛИ МЕҲНАТДАН СЎНГ

Шахтёрлар меҳнатини жасоратга тенглаштиришади. Ҳақиқатан шахтёрлик жуда масъулиятли ва фахрли касбдир. Кончиларимиз буни чуқур ҳис этиб, ўз вазифаларини шараф билан адо этаётирлар. Ўтган йили планни муддатидан илгари бажариб, давлатга қўшимча минглаб тонна «қора олтин» етказиб бердик. Беш йилликнинг учинчи йилида дастлабки ойлар планини ҳам барвақт адо этаяпмиз. Бутун куч-ғайратини олинган социалистик мажбуриятни шараф билан бажаришга сарфлаётган кончиларимизнинг мириқиб дам олишини ташкил этишга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Бу соҳадаги ишлар ҳафтасига икки кунлик дам олишга ўтганимиздан сўнг янада кенг қулоч ёзди. Янги тартибда ишлаётганимизга саккиз ой бўлди. Шу давр ичида кончиларимизнинг кўнгилли дам олишлари учун қатор қулайликлар яратиб бердик.

Разрезимиздан 16 километр узоқликда дам олиш базамиз бор. Биринчи галда ана шу базани кенгайтиришга киришилди. Беш гектарлик боғ қўйнида жойлашган базамизнинг атрофи жуда хушманзарали, яхши дам олиш учун барча шароит бор эди. Лекин беш кунлик иш ҳафтасига ўтилгач, у торлик қилиб қолди. Барча дам олувчиларнинг эҳтиёжларига тўла жавоб беролмади. Шунинг учун уни кенгайтирдик. Янги ошхона, чойхона, дам олиш шийпонлари бунёд этилди. Каттагина ҳовуз қурилди. Спорт майдончалари кенгайтирилди. Тўрт фаслда ҳам оромгоҳда дам олишни йўлга қўйиш мақсадида қурилиш ишлари давом эттирилмоқда. Янги йилдан бошлаб бу орзу рўёбга чиқаяпти.

Кишиларнинг бу ерда ишдан бўш вақтда яхши дам олишига эришиш учун бошқа тадбирлар ҳам кўрилди. Бу яхши натижа берди. Тоғ бағридаги туристик база кончиларимизнинг севимли сайргоҳларига айланиб қолди. Дам олиш базасига қатновчи автобусларнинг сони оширилди. Разрезимиздаги ҳар бир киши деярлик ҳар ҳафтада оромга бориб кўнгилли дам олиб келади, десак муболаға қилмаган бўламиз. Бу ерда ҳаваскорлар иштирокида концертлар, турли спорт мусобақалари, қизиқарли ўйинлар мунтазам ўтказилиб туради.

Қиш мавсумида меҳнаткашларнинг кўнгилли дам олишларини таъминлаш учун қатор тадбирлар амалга оширилди. Жумладан, турли жойларга саёҳатлар, экскурсиялар уюштирдик. Чунончи, Тошкент, Самарқандга икки кунлик саёҳатлар тез-тез ташкил этилиб турилди. Шахтёрларимиз бу кўҳна ва ҳамиша навқирон шаҳарларнинг диққатга сазовор жойларини, маданий ва тарихий ёдгорликларини томоша қилдилар. Театрларда спектакллар кўрдилар. Циркда бўлдилар. Катта футбол ўйинлари томоша қилиш истагини билдирганлар республикамиз пойтахтига тез-тез бориб туришади.

Маданий дам олиш штаби бу соҳадаги ҳамма ишга бошқош. Корхонамиздаги 19 та цех касаба союз комитетлари эса унга яқиндан ёрдам беради. Комитетлар кончиларнинг илтимосига кўра шаҳар атрофидаги манзарали жойларга, тоққа, қўшни шаҳарларга саёҳатга бориш ҳақида тушган илтимосларни штабга маълум қиладилар. Штаб эса сайл ишқибозларини машина, турли спорт инвентарлари, барча керакли нарсалар билан таъмин этади.

Шаҳримиздаги кончилар саройида драма, бадиий ўқиш, ўзбек ва рус музика асбоблари ансамбллари, духовой оркестр каби қатор тўгараклар ишлаб турибди. Кончиларимиз шу тўгаракларга фаол иштирок этадилар. Ўтган йили ҳаваскор талантлар шаҳар, область ва республика кўрикларида қатнашишди. З. Ҳолматов ва В. Лобунскаялар республика бадиий ҳаваскорлари фестивалида мукофотли ўринларни олдилар. Разрезимиз бадиий ҳаваскорлари ҳар чоршанба кунлари ҳамма участкаларда концерт беришмоқда.

Ҳар кишининг ўз диди бор. Ҳамма бўш вақтини ўзига ёққан машғулот билан ўтказишни хоҳлайди. Буни ҳисобга олиб гулчилар, овчилар ва балиқчилар жамиятини тузганмиз. Гулчилар коллективининг 120 кишилик аъзоси учун 7 гектардан ортиқроқ ер ажратиб берилган. У ерда турли хил анвойи гуллар экишади, пайванд қилишади, янги навлар яратишади. Улар корхона ҳовлисини гулбоғларга айлантиришга ёрдам бермоқдалар, гулзорлар ташкил этишяпти. Баҳор, ёз ойларида 7 гектарлик улкан гулзорга бориб қолсангиз, ҳаммаёқдан хушбўй ҳидлар димоғингизга урилади. Ҳусни-латофати, муаттар ҳиди ўзига ром қилиб олади. Гулдор гиламдек турли рангда товланиб ётган гулзор кўзингизни қамаштиради.

Овчилар ва балиқчилар сафида 80 дан ортиқ киши бор. Улар бўш вақтларини Арнасой ва Сирдарёда ўтказмоқдалар. Улар шўх ва ишқибоз халқ бўлади. Овдан қайтишларини кончилар кутиб туришади. Сойда бўлган ажойиб-ғаройиб воқеаларни касбдошларига завқ билан сўзлаб беришади. Шаҳримиздаги кечки профилакторийда разрезимиз меҳнаткашлари ҳам дам олишаяпти. Ўтган йили бу муассасада 81 киши дам олган эди. Бу йил 100 га яқин киши ҳордиқ чиқаради.

Хуллас, кончиларимиз икки кунлик дам олишни кўнгилдагидек ўтказмоқдалар. Бу ишлаб чиқаришга ҳам ижобий таъсир кўрсатмоқда.

Н. РАҲИМҚУЛОВ,
Оҳангарон кўмир разрези касаба союз комитетининг раиси.

БАҲОР КУНЛАРИДАН БИРИДА

Ҳовлида баҳор нафаси жўш уради. Бундаги ҳар бир гиёҳ, девор тагидаги ям-яшил арча, қуёшнинг илиқ ёғдуси, деразалари кенг очилган цехлар, кишиларнинг қувноқ кайфиятлари баҳор, орзиқиб кутилган баҳордан дарак берарди. Зал томондан созланаётган чолғу асбобларининг хуш оҳанглари эшитилиб туради. Ҳар ким кўнглига яқин кишиси билан ширин гурунгда. Бугун душанба, кишилар оддий иш кийимида, коржомада. Тўғри, уларнинг қўллари мой, диллари эса бир дунё завққа бой! Эътиборимизни беш-олти ишчини ўзига қаратган ўрта бўйли, хушчақчақ киши тортди.

— Буларга ростини айтгинда, — деди у кулиб, — қаёқда ўрдак отдинг? Тўрт кило балиқ тутдинг, бунисига балли!

—Тутмадимми Иван Григорьевич, тутолмадимми? Мана, Раҳмон айтсин, — деди у ёнидаги йигитга кўз қисиб.

— Николай Васильевга қойилман, — деди ҳалиги киши, суҳбат давомида бу кишининг область овчилик жамияти правлениесининг аъзоси Китаев эканини билиб олдик, — 10 та ўрдак билан 2 та ғоз отиб олди. Сизлар ҳам ҳаракат қилганингизда эди...

— Майли, Иван Григорьевич, биринчи сафар овимиз юришмади-да. Лекин ўзиям дам оладиган жой экан. Қаранг, бу ёғида Чордара сув омбори.. Тиниқ, зилол сув. Буёғи Россия ўрмонларини эслатадиган дарахтзорлар. Мақтаганингизча бор экан. Икки куннинг қандай ўтганини билмабман-а. Роҳатижон жойлар экан чиндан.

— Агар шоирлар ўшанақа жойларга бориб қолсами, — деб гапга қўшилди слесарь Раҳмон Ваҳобов, — икки кунда достон тайёр-да.

— Ҳа, ҳақиқатан шоирона жойлар экан — деди орқароқда турган ишчи завқ билан.

— Энди, янаги ҳафтага, — деди Китаев, — яна 2 машинада ов ишқибозларини олиб борамиз.. Суҳбат завқини бўлгимиз келмади. Тошкент экскаватор заводи ишчилари бултур баҳордан бошлабоқ беш кунлик иш ҳафтасига ўтганларидан бери Сирдарёдаги Чордара сув омбори, Орнасойга бориб, дам олиш кунларини мароқли ўтказишмоқда. Сўнгги ҳафтада катта мастер Алексей Подсуев, 1-механика цехи токари Раҳим Йўлдошев, ремонт цехи слесари Раҳмон Ражабов, пайвандчи Иван Шабикин ва бошқа кўпгина меҳнат пешқадамлари кўнгилли дам олиб қайтишди. Ишчилар у ерда кечаси қандай гулхан ёқиб, палаткаларда ётишганини, ов ўлжала-

РЕПОРТАЖ

рини баҳам кўришганини тўлиб-тошиб бир-бирларига ҳикоя қилар эдилар...

Иккинчи гуруҳ суҳбати ҳам беихтиёр диққатимизни жалб қилди. Уларнинг кўпчилиги ёшлардан иборат эди.

— Хўш, Лена, ўзинг қалай дам олдинг? — сўради дугонаси Фая Кац.

— Жуда яхши! Люба, Владимир, Анатолий.,. ҳаммамиз Чимёнга бордик.

— Чимёнга? Аттанг, бехабар қолибман-да, — деди дугонаси афсусланиб, — яна борасизлармн?

—Жон деб борардим-у, бошқалар ҳам навбат кутишяптида.

Чимёнда бўлганмисиз? О, Чимён эсдаликлари! Таассуроти бир олам, унинг.

Қояларда асрлик достон,
Дараларда оппоқ мангу қор.
Чўққиларда оташ саратон,
Енбағирлар бинафша,
баҳор...

Ҳа, абадий барҳаёт шоир Ҳамид Олимжон мисралари бу!

У ерга бормаганлар армонда, борганлар дармонда, дейдилар. Ҳар дам олиш кунлари корхонанинг 35—40 нафар ишчи ёшлари махсус автобусларда Чимёнга йўл олишади. Шуниси яхшики, ҳар бир цех алоҳида сайрга чиқмоқда. Аввалги ҳафтада 1-механика цехининг Мазур Вячеслав, Геннадий Белов, О. Қорнев, Нина Гусарова каби ишчилари боришган бўлса, ўтган дам олиш кунларида эса аниқ қуюв цехидан Владимир Иванов, Анатолий Горин, Лена Бабушкина, Люба Федоренко ва бошқалар яхши ҳордиқ олиб қайтишди. Улар махсус туристик базада тунаб қолишади .50 жуфт чанғи шулар ихтиёрида.

Ишчилар, бахтиёрлар, қувноқлар баҳс-гурунги тугамайдиган, шекилли. Шу сабабли, «Залга, залга!» деган овозлар эшитилди. Ҳозир туш пайти эмасми, корхона бадиий ҳаваскорлари ҳовлидаги ишчиларни шоширишяпти. Улар ўз программалари бўйича бир шингил концерт қўйиб беришмоқчи экан.

Кенггина залга кирдик. Бадиий раҳбар Валерий Александров 80 кишидан ташкил топган ҳаваскорлик тўгарагидан бугун бир нечаси қатнашишини айтди. Бу бежиз эмас. Қўшиқчи ва раққосалар чертиб-чертиб танланибди. Ҳаваскорлар ижро этган қўшиқлари, рақслари дилларни хушнуд этди! Гўё залга тўплангaнларнинг икки кунлик кўнгилли дам олишларига маънавий кўмак бўлди бу концерт.

Бир зумда зал бўшади. Ҳамма ўз цехи, ўз станоги томон шодиёна йўл олди. Уларнинг руҳлари тетик, иш кунини янгича куч билан давом эттиришга чоғланиб боришарди.

Ҳ. ИКРОМОВ.

ГАШТЛИ ВА МАРОҚЛИ

Бошқа корхоналар коллективлари беш кунлик иш ҳафтасига ўтганда корхонамизда ҳам бу янгиликнинг тезроқ жорий қилинишини орзу қилган эдик. Мана уч ойдирки, ҳар ҳафтада икки кун дам оляпмиз. Комбинатимизнинг партия, комсомол, ва касаба союз комитетлари ишчиларга ғамхўрликни кучайтириб, кўнгилли дам олишимиз учун барча тадбирларни кўрмоқдалар.

Маданий ҳордиқ чиқаришимиз учун ҳамма нарса муҳайё. Тўқимачилар маданият саройи, «Тўқимачи» стадиони, кутубхоналар, бошқа ўнлаб маданий муассасалар доимо биз, ишчилар хизматида. Сарой ҳузурида турли миллатдан ташкил топган 15 та бадиий ҳаваскорлик тўгараги бор, уларнинг талантли аъзолари қизиқарли концерт программалари тайёрлашяпти. «Ниточка» деб номланган агитбригаданинг фаолияти айниқса қизиқарли бўляпти.

Комбинатда 15 ётоқхона мавжуд. Уларда 300 дан зиёд йигит-қизлар истиқомат қилишади. Уларга хизмат кўрсатувчи кўчма киноустановка ва лекторий ташкил этилган. Бадиий ҳаваскорлар группаси ётоқхоналарда тез-тез концертлар беришади. Лекторлар эса ишчиларни қизиқтирган мавзуларда лекциялар ўқишяпти. Масалан, «Коммунистнинг қиёфаси ва эътиқоди» темасида ўтказилган лекция тингловчиларда катта таассурот қолдирди. 65 минг китобга эга бўлган 52 та сайёр кутубхона ҳам ҳар доим тўқимачилар билан гавжум.

«Тўқимачи» спорт клубида қилинаётган ишлар ҳам мақтовга лойиқ. 13 та спорт секциясига қатнашаётганлар сони тобора ортиб боряпти. Катта ёшдаги кишилар соғлиқни муҳофаза қилиш группасида қатнашмоқдалар. Бундан ташқари, шаҳар ташқарисига тез-тез саёҳатлар уюштирилмоқда. Ҳар ҳафтада Чимён тоғига уюштирилаётган экскурсиялар, тўқимачилар учун жуда кўнгилли бўлаётир. Бундай саёҳатларга комбинат автобазасидан махсус транспортлар ажратиб берилаяпти.

Хотин-қизлар учун қилинаётган ғамхўрликни алоҳида айтиб ўтиш керак. Уларнинг уй юмушлари билан кўпроқ банд бўлишларини назарда тутиб, комбинат умумий овқатланиш бўлимининг пазандалари катта қулайлик яратишмоқда. Бўлим бошлиғи А. Аҳмаджоновнинг ташаббуси билан ташкил этилаётган ярим тайёр таомлар цехи ишга тушиш арафасида турибди. Цех кунига 500—600 килограмм маҳсулотни ишчиларга тайёрлаб беради.

Қурилаётган бу тадбирлар тўқимачиларни меҳнатда янада актив бўлишга, беш йиллик топшириқларини барвақт бажариш учун курашга руҳлантирмоқда.

Т. ИСЛОМБОЕВА.
Тошкент тўқимачилик комбинатининг ходими.

ПОЙТАХТИМИЗДА фидокорона меҳнат қилаётган қўли гул қурувчилар ишда кўнгилдагидек натижаларга эришаётирлар. Уларнинг яхши маданий дам олишлари учун барча шарт-шароитлар муҳайё этилган. Бинокорларнинг коллектив бўлиб кино ва театрларга боришлари, шаҳар ташқарисидаги кўркам жойларга саёҳатга чиқишлари одат тусига кириб қолган. Бундан ташқари улар бўш вақтларида шахмат-шашка ва бошқа қизиқарли ўйинлар билан кўнгилли дам олишади. Суратда: грузин бинокорлари дам олиш пайтида.

Р. Шамсуддинов фотоси, (ЎзТАГ).

БУЛАР ҲАММАСИ СИЗЛАР УЧУН

Беш кунлик иш ҳафтасига ўтилганлиги муносабати билан меҳнаткашларнинг икки кун давомида яхши ҳордиқ чиқаришларини таъминлаш масаласига областимиз касаба союз ташкилотлари жиддий эътибор бермоқдалар.

Улар ҳозирга қадар меҳнаткашлар учун шаҳардан ташқари зоналарда оммавий равишда ҳордиқ чиқарадиган жойларни ташкил этиш, маданий-оқартув муассасаларининг ишини қайтадан кўриб чиқиш, дам олиш уйлари, пансионатлар, профилакторийлар, туристик базалар сонини кўпайтириш, хуллас, икки кунлик дам олишни намунали ташкил этиш соҳасида бирмунча тадбирларни амалга оширдилар. Область касаба союзлари Совети белгилаган бошқа қатор тадбирлар ҳозирги пайтда жадаллик билан амалга оширилаяпти.

Шанба ва якшанба кунларида оммавий-маданий ишларни ташкил этишга алоҳида аҳамият берилмоқда. Бунда бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг иши яна ҳам яхшиланади. Оила билан шаҳар чеккасидаги истироҳат жойларга чиқиб дам олиш кенг йўлга қўйилади, қизиқарли кечалар суҳбатлар ўтказилади. Кекса коммунистлар, меҳнат ветеранлари, гражданлар уруши ветеранлари, Улуғ Ватан уруши қатнашчилари билан учрашувлар ташкил этилади. Туристик саёҳатлар уюштирилади.

Беш йилликнинг охирига қадар областимиз шаҳар ва районларида мавжуд бўлган 105 та клуб 130 тага, кутубхоналар сони эса 188 тага етказилади. Булардан ташқари, бир ярим мингдан ортиқ қизил бурчак ва 205 та киноустановка меҳнаткашлар хизматида бўлади.

Дам олиш кунларида меҳнаткашларга савдо хизмати кўрсатишни яхшилаш юзасидан ҳам бир қанча тадбирлар белгиланди ва амалга оширилмоқда. 1970 йилгача 406 та савдо корхонаси қуриб, ишга туширилади. Матлубот кооперацияси системасида 1350 ўринли умумий овқатланиш корхонаси бунёд этилади. Меҳнаткашлар дам оладиган жамоат жойларида, яъни истироҳат боғларида ,хиёбонларда, стадионларда узлуксиз савдо қилиш йўлга қўйилади. Корхоналарга хизмат қилувчи ошхоналарда шанба ва якшанба кунлари оилавий овқатланиш, туғилган кунни табриклаш, тўйлар, ёшлар кечалари ва бошқа шу каби қувончли воқеаларни нишонлашда алоҳида буюртмалар қабул қилиш ташкил этилади.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатишга ҳам жиддий эътибор бериш кўзда тутилган. Яқин икки-уч йил ичида 34 та янги маиший хизмат кўрсатиш корхонаси қуриб ишга туширилади. Бундан ташқари, шу давр ичида 29 та дам олиш уйи ва профилакторий, 4 та пансионат қурилади. Ҳозир мавжуд бўлган дам олиш уйларида меҳнаткашларнинг икки кунлик ҳордиқ чиқаришлари ташкил этилади. Ҳар бир сменада 14 мингдан ортиқ болани ўз бағрига оладиган 46 та янги пионер лагерлари бунёд қилинади.

Маълумки, физкультура ва спорт ҳам ҳордиқ чиқаришнинг муҳим омилларидандир. Ана шуни ҳисобга олиб, 1970 йилгача областимиз шаҳарларида 33 та янги стадион, спорт заллари, бассейнлар, футбол, баскетбол ва волейбол майдончалари барпо этилади.

Маданият ходимлари касаба союзи область комитети бўйича бир қанча қимматли тадбирлар белгиланди. Жумладан, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Бирлашган нашриёти шу йилнинг ўзидаёқ Бўстонлиқда 400 ўринли пионер лагери, 100 ўринли дам олиш уйи, пансионат учун 4 та уй қуриб ишга туширади. Грампластинкалар заводи Иссиққўлда катта дам олиш уйи, ҳашаматли клуб ва кутубхона қуради.

Маориф ходимлари касаба союзлари йўли билан 320 ўринли «Аланга» пионерлар лагери, студентлар шаҳарчаси ва академия шаҳарчасида комплекс спорт майдонлари, Юсуфхона, Иссиққўл, Хумсон ва бошқа баҳаво жойларда кўп ўринли дам олиш уйлари, соғломлаштириш лагерлари қурилади.

Давлат муассасалари ҳам Хумсонда, Оқтошда, Чимёнда, Оҳангаронда дам олиш уйлари ва пионер лагерлари қуришмоқда. Область коммуналчилари бу йил Сирдарё бўйида «Балиқчи уйи» қуришни мўлжаллаяптилар. 100 кишини ўз бағрига оладиган бу уй ихтиёрига бир қанча қайиқ ва катерлар берилади.

Қишлоқ хўжалиги ходимлари касаба союзлари область комитети кейинги йилларда меҳнаткашларнинг яхши ҳордиқ чиқаришлари учун катта қулайликлар туғдириб бермоқда. Белгиланган конкрет тадбирларга кўра, йил охиригача бир неча маданият саройи, клуб, спорт заллари, пионер лагерлари фойдаланишга топширилади.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

МАКСИМ ГОРЬКИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

УЛУҒ МУРАББИЙ

Алексей Максимович Горький жаҳон аҳамиятига эга бўлган улкан рус адиби пролетар социалистик адабиётининг отаси, коммунизм учун кураш илҳомчисидир.

«Сиз санъаткорлик талантингиз билан, — деб ёзган эди В. И. Ленин М. Горькийга, — Россия ишчилар ҳаракатига — фақат Россия ишчилар ҳаракатигагина эмас — жуда катта фойда келтирдингиз. Сиз яна шу қадар катта фойда келтирасиз...»

Горький яратган абадий ўлмас, мумтоз асарлар — машҳур «Она» романи, «Душманлар» пьесаси, «Артамоновлар иши», «Клим Самгиннинг ҳаёти» эпопеяси, «В. И. Ленин» очерки, «Болалик», «Одамлар хизматида», «Менинг университетларим» трилогияси ва бошқа ўнлаб асарлари бизнинг адабиётимизгагина эмас, жаҳон адабиёти хазинасига қўшилган бебаҳо, улкан ҳиссадир.

М. Горький совет адабиётининг асосчиси бўлиши билан бирга, унинг истеъдодли назариётчиси бўлиб ҳам ҳисобланади.

Горький совет ёзувчиларининг меҳрибон дўсти, талабчан устози ва принципиал танқидчиси эди. Унинг 20-йиллар охири ва 30-йилларнинг бошларида ёзган «Саводли бўлишнинг фойдаси ҳақида», «Яна саводхонлик ҳақида», «Бошловчи ёзувчилар ҳақида», «Ёзишга қандай ўргандим», «Ёш адабиётчиларга хат», «Адабиёт ҳақида», «Адабий техника ҳақида», «Проза ҳақида», «Пьесалар ҳақида», «Тил ҳақида», «Социалистик реализм ҳақида», «Санъат ҳақида», «Янги инсон ҳақида» каби мақолалари, болалар адабиёти соҳаси бўйича ёзган махсус ишлари, ёзувчи, олим, китобхон ва турли касбдаги ўртоқларга хатлари, Совет ёзувчиларининг 1-съездидаги доклади ва бошқалар адибнинг адабиётимизнинг йирик назариётчиларидан бири эканини исботлайди.

Социалистик реализм принциплари ҳақидаги фикр Горький мақолаларининг марказини ташкил этади. Адиб социалистик реализмни таърифлаб унинг маъносини чуқур анализ қилади. Унинг фикрича социалистик реализм методининг асосий мақсади улугвор ва қаҳрамонона совет воқелигини акс эттириш, меҳнатни асарларнинг бош қаҳрамонлари қилиб олишдан иборат, революцион романтизм социалистик реализмнинг ажралмас қисмидир. У янги давр талабларини олдиндан кўриб 1899 йилдаёқ ёзган эди:

«Адабиёт ҳаётни билиш ишига хизмат қилади. Зеро, у турмуш тарихи, даврнинг руҳи кайфиятидир. Демак, ёзувчи киши руҳининг инженери деган фахрли номни амалда оқлаш учун тинимсиз ўқиши, ўрганиши, кузатиши, изланиши, шунингдек ўйлаб топиши ҳам керак. Ҳаёт билан ҳамнафас, халқ билан ҳамфикр бўлиб, замон тўлқинлантираётган масалаларни англаб, ҳис ва идрок этиб, унинг тасвирини маҳорат билан ўз китобига бадиий равишда туширa олган ёзувчигина ҳозирги замоннинг ҳақиқий санъаткори бўлиши мумкин. Ҳа, санъаткор —ўз мамлакати, ўз синфининг сезги аъзоси, унинг қулоғи, кўзи ва юрагидир. У — ўз даврининг овози. У мумкин қадар кўпроқ билиши шарт». (Горький).

Горький замонамизнинг ҳаммага ўрнак бўладиган, тўлақонли ижобий қаҳрамонлари образини яратишга катта эътибор қаратади. Дарвоқе, унинг ўзи бу бобда намуна бўлган эди.

Устод таълим бериб айтадики, адабиётнинг вазифаси меҳнаткаш ҳаётнинг манзарасини тасвирлаш ва ҳақиқатларни образларга, характерга, одамлар типига айлантиришдан иборат. Яратилган асарларнинг темаси ва сюжети «революция қўзғотган ижодий энергия»нинг — меҳнаткаш халқнинг асосий интилиши билан боғлиқ бўлиши, автор қудратли қўзғатувчи кучнинг таъсирини ҳис этиши, кузатиши, воқеликни ўрганиши, ўз-ўзини тарбиялаш техникасини билиши керак.

Горький фикрича, талант ишга бўлган муҳаббат орқали ривожланади ва у, ҳатто ўз моҳияти билан фақат ишга ва иш жараёнига бўлган муҳаббатдан иборатдир.

Адиб уқтирадики, санъаткор сўз, овоз, рангга шакл ва образ берувчи санъат кишисидир. У ўзидаги тасаввур кучини мантиқ кучи билан, ақл-идрок кучини ҳиссиёт билан уйғун бўлмоғига эришиши лозим. Бадиий адабиётда ижодий хаёл, уйдирма, туйғу катта ўрин ишғол қилади. Мушоҳада қилиш, текшириш, билишнинг ўзигина кифоя қилмайди, унга қўшимча равишда «тўқиш» ва ижод ҳам керак.

Устод—санъаткор, бадиий ижодда муваффақиятларга эришмоқ, ғоявий-бадиий жиҳатдан баркамол, мукаммал асарлар яратиб шуҳрат қозонмоқнинг зарурий омилларидан бири — халқ оғзаки ижоди, рус ва чет эл адабиётининг ривожланиш тарихини билиш, рус ва жаҳон классикларининг ижоди, инсоният томонидан яратилган барча билим бойликлари, ҳозирги замон фан ва техникасининг янги ютуқларини ўрганиш, ўзлаштириш деб ҳисоблади.

Тил масалалари ҳам Горькийнинг танқидий мақолаларида муҳим ўринни эгаллайди. У бу масалага социалистик реализм проблемалари билан узвий боғлиқ равишда қарайди.

«Тил, — деб ёзади Горький, — адабиётнинг биринчи элементидир». Ҳаётнинг ички моҳиятини чуқур, мукаммал, тўла ва ёрқин тасвир этишни мақсад қилиб қўйган бадиий асардан пухта, расо тил, синчиклаб танланган сўзлар талаб қилинади. Расо, пухта, аниқ тил учун кураш социалистик маданиятнинг энг муҳим омилларидан биридирки, «янги, социалистик маданият яратиш соҳасидаги улкан вазифалар қаторида бизнинг зиммамизга тилни тартибга солиш, уни паразит, эски-туски сўзлардан тозалаш вазифаси юклатилган».

Шунга кўра, Горький айрим совет ёзувчиларининг асарларидаги «паразит, эски-туски сўзлар»ни, вульгар, жаргон сўзларни, «маҳаллийчилик»ни қаттиқ танқид қилди, пухта, аниқ, соф ва жаранговар бадиий тил учун кескин курашди, ёзувчиларни халқнинг тил бойлигини ҳамда классик ёзувчилар асарларининг тилини пухта мукаммал ўрганиб чиқишга чақирди.

Бадиий китобларни маданий тарбия қуроли қилиб яратиш, уларнинг тилини аниқ, равон, китобхон онгига осонлик билан етиб борадиган қилиб ёзишни талаб этиш адибнинг ёзувчиларга ёзган хатларида ҳам ўз аксини топган эди. Жумладан, М. Горький 1926 йил 5 февралда ўз ихлосманди ва шогирди Константин Фединга ёзган хатида «тил устида, форма устида ишлаш — санъаткорнинг бутун ҳаётининг мақсади» бўлмоғи кераклигини уқтиради ва бунга эътибор қилишга чақиради. 1922 йил сентябрида Фединга ёзган хатида ҳам Горький қандай ёзиш кераклиги ҳақида фикр юритиб, Толстойнинг маҳорати, тасвирлаш санъатини мисолга олади.

Максим Горький совет болалар адабиётининг ҳам асосчиси ва назариётчиси эди. У болалар—кичкинтой китобхонлар учун ажойиб асарлар ижод этиш билан бирга, болалар адабиётининг назарий асосларини ҳам ишлаб чиқди.

Алексей Максимович «Адабиёт—болаларга», «Темалар тўғрисида», «Эртаклар ҳақида» каби мақолалари, нутқ—доклад, суҳбатларида, Макаренко, В. К. Арсеньев, М. И. Горький, В. И. Анучкин, К. А. Тимирязев, Ромэн Роллан, С. Маршак каби ёзувчи, олим педагогларга ёзган хатларида болалар адабиётига доир қимматли фикр мулоҳазаларни баён этди; бу адабиётнинг ўзига хос специфик хусусиятлари, болалар учун яратилажак китобларга қўйиладиган педагогик-психологик талабларни равшан кўрсатди.

Буюк санъаткорнинг сержило ижод чашмасидан совет ёзувчилари қатори бутун жаҳон реалистик адабиётининг прогрессив намояндалари тўла баҳраманд бўлиб келмоқдалар. Горькийнинг ҳаётбахш традициялари унинг содиқ ворислари — совет ёзувчилари томонидан айниқса изчил давом эттирилмоқда.

Максим Горькийнинг ижодий фаолияти қардош халқлар адабиёти ва шу жумладан, ўзбек совет адабиётининг шаклланиши ривожланишида ҳам катта роль ўйнади. Ҳамид Олимжон, Ғафур Ғулом, Ғайратий, Айний, Назар Сафаров, Зиннат Фатхуллин, Раҳмат Мажидий, Ойдин каби улкан адибларимиз Горький билан кўришган, танишган, дўстлашганлари, унинг маҳорат мактабидан дарс ва таълим олганлари ҳақида ўз хотиралари, бой таассуротларини ҳаяжон билан баён этадилар.

Улуғ ёзувчининг ижодий лабораториясига чуқурроқ кириб, унинг ижодий «сир»ларини фаҳмлаб борган ўзбек адабиётининг атоқли вакилларидан бири Ҳамид Олимжон «Горькийни ўрганиш» мақоласида бундай ёзади:

«Бу 1928 йилда бўлган эди. Мен Горький ҳақида бир неча мақолалар ўқидим. Бу мақолалар ўз маълумотини оширувчилар учун ёзилган эди. Бу мақоларда Горькийнинг оғир ҳаёти (революцияга қадар) тасвирланган эди. Ҳеч қандай мактаб кўрмаган бу одам тажриба билан, ўз маълумотини ошириш йўли билан буюк ёзувчи бўлибди, буларнинг ҳаммаси унинг автобиографик асари «Менинг университетларим»да тасвирланган эди. Бу вақтда мен ўзбек тилида ёзилган бир-икки роман ва рус тилидан таржима қилинган бир қанча кичик-кичик асарларни ўқиган эдим... Мен «Менинг университетларим»ни ўқий бошладим. Бу китобни ўқишим менинг бадиий адабиёт ҳақидаги соддача тушунчаларимни тамоман ўзгартириб юборди. Бу асар менинг фикр ва ҳиссиётимга шундай таъсир қилдики, шу вақтга қадар мен бу таъсирни ифодалай олмайман. ...Шундан сўнг мен Горькийнинг бошқа асарларини ўқишга киришдим. Мен унинг «Она» романини ўқий бошладим... Бу китоб Россия ишчилар синфининг эксплуататорларга қарши кураш тарихини кўрсатиб берди. Бу миллионларни тарбияловчи, адашганларга йўл кўрсатувчи китобдир...».

Бошқа ўзбек ёзувчиларимиз ҳам ўз ижодларининг юксалишида Горький ижодининг кўрсатган кучли таъсирини чуқур самимият билан қайд этадилар.

Умуман, М. Горькийнинг кўп қиррали адабий мероси, назарий проблемаларга бағишланган асарлари совет адабиёти ва маданиятининг равнақ топиш йўлларини белгилаб берди. Устод-санъаткорнинг ижодиёти бундан кейин ҳам ёзувчиларимиз учун илҳомбахш ўрнак ва тажриба бўлиб хизмат қилажак.

А. АБДУРАҲМОНОВ,
Ўзбекистон Педагогика фанлари илмий-текшириш институтининг аспиранти.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

СССР ЗАКАЗИ БИЛАН

БЕЛГРАД, 11 март. (ТАСС). Югославиянинг Трогир шаҳри яқинидаги кемасозлик корхонасида СССРнинг заказн билан қурилаётган жуда катта сузувчи докни сувга тушириш олдидан тайёргарлик кўрилмоқда. Эни 225 метр ва кенглиги 45 метр бўлган бу док ремонт қилиш учун 65 минг тонна ҳажмли кемаларни қабул қила олади. Бу докда электростанция, катта устахона ва 100 кишига мўлжалланган шинам каюталар бор. Бу — Совет Иттифоқи заказ қилган шу хилдаги тўрт докнинг биринчисидир. ТАНЮГ агентлигининг хабар беришича, иккинчи док шу йилнинг охирида сувга туширилади.

ҚАҲРАМОН ВЬЕТНАМ ХАЛҚИ ҒАЛАБА ҚОЗОНАДИ

ШИДДАТЛИ ЖАНГЛАР

ХАНОЙ, 11 март. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги хабар беради: Жанубий Вьетнам Миллий озодлик халқ қуролли кучлари жангчилари 4 мартдан 6 мартгача душманнинг Камау вилоят марказидаги 12 та асосий позициясига ҳужум қилдилар. Бунинг натижасида душман солдат ва офицерларидан 300 дан ортиқ киши ўлдирилди ва ярадор қилинди.

Биньдинь вилоятида ҳаракат қилаётган Жанубий Вьетнам ватанпарварлари 4 мартда душманнинг Михиеп қишлоғи яқинидаги позицияларига ҳужум қилдилар. Бу ҳужум натижасида қўғирчоқ армиянинг пиёда аскарлар ротаси сафдан чиқарилди.

Жанубий Вьетнам Миллий озодлик халқ қуролли кучларининг Контум вилоятида ҳаракат қилаётган жангчилари 25 февралдан 5 мартгача америкалик агрессорларга ва қўғирчоқ қўшинларига қарши олиб борилган жанг вақтида душманнинг 320 дан ортиқ солдат ва офицерини, шу жумладан, Америка солдат ва офицерларидан 267 кишини сафдан чиқардилар. Ватанпарварлар Американинг 10 самолётини уриб туширдилар ва кўп миқдордаги ҳарбий анжомларини ўлжа олдилар.

ВАТАНПАРВАРЛАРНИНГ ЗАРБАЛАРИ

ПАРИЖ, 11 март. (ТАСС). Жанубий Вьетнам озодлик халқ қуролли кучларининг жангчилари кеча Жанубий Вьетнам қўғирчоқ ҳукумат қўшинларининг Меконг дарёси дельтасида ва Сайгон районидаги позицияларига бир неча марта ҳужум қилдилар.

Франс-Пресс агентлиги мухбирининг хабар беришига кўра, Жанубий Вьетнам партизанлари Меконг дарёси дельтаси районида жойлашган Кантхо ва Виньлонг аэродромларига яна зарба берди.

Улар Плейку шаҳри атрофида, Марказий Платодаги Кемп-Холоуэй вертолетлар базасини миномётлардан ўққа тутдилар.

Жанубий Вьетнам ватанпарварлари кеча Сайгондан 120 километр ғарбдаги Киенфонг шаҳрига ҳужум қилдилар. Озодлик халқ қуролли кучларининг жангчилари денгиз пиёда аскарларининг ана шу шаҳардаги лагерига ҳужум қилдилар.

Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Американинг Гуэдан 7 километр Ғарби-Шимолда, мустаҳкамланган икки қишлоқ яқинида жойлашган 101-ҳаво-десант дивизиясининг десантчи-парашютчилари билан ҳам жанг қилдилар.

Американинг «В-52» бомбардимончи самолётлари озодлик армияси жангчиларининг Кхесань Ви Гуэ атрофидаги позицияларига ҳужум қилишни давом эттирди.

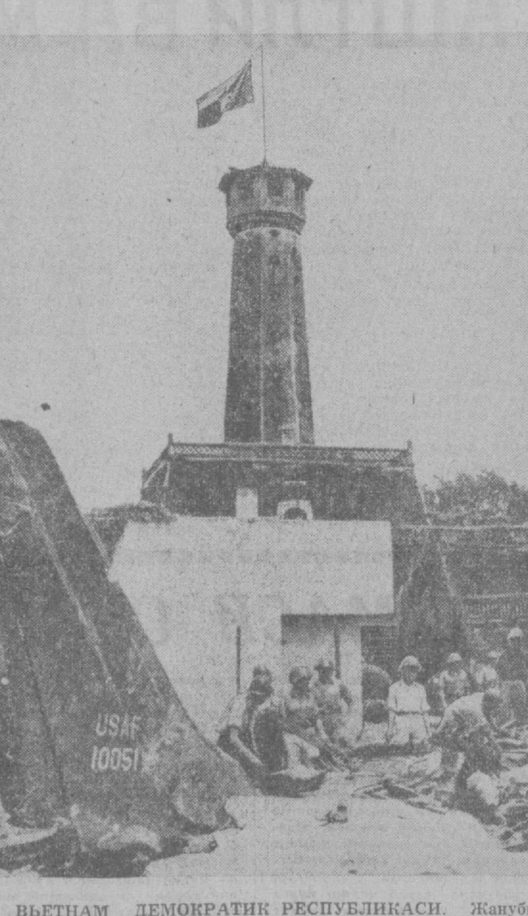

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ. Жанубий Вьетнам ватанпарварлари республиканинг кўпгина шаҳар ва қишлоқларида шиддатли жанглар олиб боришяпти. Душман кўплаб талафотга юз тутмоқда. Уларнинг жинояткорона ҳужумлари Вьетнам қўшинлари томонидан қаттиқ зарба билан қарши олинаяпти. Суратда: Вьетнам солдатлари Ханойда уриб туширилган Америка самолётининг қолдиқлари олдида.

ВИА—ТАСС фотоси.

ЧЕТ ЭЛЛАРДАН ОЛИНГАН ХАБАРЛАР

НЬЮ-ЙОРК. Тобора кўп америкаликлар АҚШнинг Шарқи— Жанубий Осиёдаги сиёсатига қарши норозилик билдирмоқда. Жамоатчилик фикрини билиш учун олиб борилган сўнгги сўроқлар шуни кўрсатдики, унда қатнашган америкаликларнинг 49 проценти АҚШ Вьетнамдаги урушга аралашиб «хато қилди» деган фикрни билдирди. АҚШнинг Вьетнамдаги ҳарбий интервенциясига илгари ҳеч қачон америкаликлардан бунчалик кўп киши қарши чиқмаган эди.

АДАН. Жанубий Яман Халқ Республикаси миллий озодлик фронти конференцияси илмий асосда социалистик жамият қуришни янада муваффақиятли давом эттириш мақсадида авангард социалистик партияни тузиш ниятида эканлигини айтди. Ер ислоҳоти ўтказишни дарҳол бошлашга, халқ милициясн тузишга, давлат аппаратини тозалашга ва мамлакатда саводсизликни тугатиш учун кенг компания бошлашга қарор қилинди.

БОНН. Лихтенфельзда (Бавария) 5 минг деҳқон Бонннинг аграр сиёсатига қарши норозилик намойиши ўтказди. Бонннинг аграр сиёсати юз минглаб деҳқон хўжаликларининг вайрон бўлишига олиб келди. Намойишчилар Бонн қишлоқ хўжалик министрига ўз талаблари ёзилган резолюцияни топширдилар.

САНТЬЯГО. Чилида шу йилнинг дастлабки икки ойи давомида нарх-наво 8,5 процент ўсди. Озиқ-овқат, кийим ва квартира ҳақи айниқса ошиб кетди.

ЛОНДОН. Жанубий Африка Республикасидаги ирқчи режим АҚШдаги машъум комиссияга ўхшаган «Жанубий Африкага қарши фаолиятни текшириш комиссияси»ни тузиш ниятида. Бу қарор Жанубий Африка Республикаси озодлиги учун курашчиларга қарши янги террор бошлашни кўзда тутади.

ЗАНЖИБАР. Занжибар ҳукумати оролнинг янги ерларини ўзлаштириш ва кам ҳосил районларда яшаб турган деҳқонларни кўчириш учун обод посёлкалар барпо этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Мунада ва Мажуа районларида уйлар қуриш ва ерларни текислаш ишлари тугалланай деб қолди. Кўчириб келтирилган деҳқонлар тез кунларда бу ерда қишлоқ хўжалик ишларини бошлашлари мумкин.

(ТАСС).

РОДЕЗИЯ ИРҚЧИЛАРИНИНГ ЯНГИ ЖИНОЯТИ

ЛОНДОН, 11 март. (ТАСС). Бугун Солсберида Родезия озодлиги учун курашган яна икки африкалик — Фансис Чиреза ва Така Жеремия қатл этилди.

Булар кейинги ҳафтада ирқчи Смит режими томонидан қатл этилган африкаликларнинг иккинчи гуруҳидир. Ирқчилар Африка ватанпарварларининг биринчи гуруҳини 6 мартда қатл этган эдилар.

Родезия маъмурларининг янги жинояти Солсберидаги қонунга хилоф ирқчилар режимининг жаҳон жамоатчилигига қилган навбатдаги дағдағасидан бошқа бир нарса эмас. Родезия ватанпарварларининг қатл этилиши учун Англия ҳукумати зиммасига ҳам айб юкланади. Англия ҳукумати шу вақтгача расмий суратда Англия мустамлакаси деб ҳисобланган Родезияда авж олиб кетган террорни тўхтатиш учун амалда ҳеч қандай чора кўрмади.

НОРОЗИЛИК КУЧАЙИБ БОРМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 11 март. (ТАСС). АҚШнинг Шарқи-Жанубий Осиёдаги сиёсатига қарши норозилик билдираётган америкаликларнинг сони ортиб бормоқда. Гэллап институти жамоатчиликнинг фикрини билмоқ учун саволнома тарқатган эди, бу саволномага жавоб қайтарган америкаликларнинг 49 проценти АҚШ Вьетнамда уруш бошлаб «хато қилди» дебди. Институтнинг фикрича, АҚШнинг Вьетнамдаги ҳарбий интервенциясига илгари ҳеч қачон бунчалик кўп америкалик қарши чиқмаган эди.

ГЕНЕРАЛ АЙЕРЕ ФОЖИАЛИ ҲАЛОК БЎЛДИ

ПАРИЖ. Франция қуролли кучлари бош штабининг бошлиғи генерал Шарль Айере тушган «ДС-6» ҳарбий самолёти СЕН-ДЕНИ Дида (Реюньон ороли) ҳалокатга учради. Самолёт осмонга кўтарилгандан кейин сал ўтгач, аэродром яқинидаги тепаликка ағдарилиб тушди ва портлаб кетди. Барча пассажирлар ва экипаж аъзолари—ҳаммаси бўлиб 19 киши ҳалок бўлди.

Генерал Ш. Айере Мадагаскар Республикаси президентининг таклифига мувофиқ Мадагаскарга қилган расмий сафаридан кейин Джибути орқали Парижга қайтиб келаётган эди.

БАНКРОТ БЎЛАЁТГАН КОРХОНАЛАР СОНИ ОРТМОҚДА

БОНН, 11 март. (ТАСС). Федерал статистика бошқармасининг маълумотларига қараганда, 1967 йилда Германия Федератив Республикасида турли 3159 та корхона ва ферма синганлиги рўйхатга олинган. Бу — 1966 йилдагига нисбатан 25 процент ортиқдир. Коньюктуранинг тушкунликка юз ўгирганлиги Германия Федератив Республикасида банкрот бўлган корхона ва фирмалар сонининг ошиб бораётганлигига асосий сабабдир.

СПОРТ

УЧ ЎЙИН — УЧ ДУРАНГ

СССР терма командаси футболчилари навбатдаги жаҳон чемпионати ўтадиган мамлакат — Мексикада учта ўртоқлик учрашуви ўтказдилар. Бу учрашувларнинг ҳаммаси дуранг бўлиб тугади. Совет футболчиларининг Мексика терма командаси билан бўлган биринчи ўйини ҳақида хабар қилган эдик. Футболчиларимиз иккинчи учрашувда Леон шаҳрида мамлакат олимпиада терма командаси билан куч синашдилар ва 1:1 ҳисобида дуранг натижага эришдилар. Тўпни совет командасидан Бишовец киритди.

10 мартда Мексика миллий терма командаси билан бўлган иккинчи ўртоқлик ўйини 0:0 ҳисобида тугади.

ПОЛВОНЛАР БАХСИ

Областимизнинг энг кучли қишлоқ полвонлари Оққўрғон шаҳрига тўпланишди. Бу ерда оғир атлетика бўйича район терма командалари ўртасида мусобақалар бўлди. Энг аввало, бу биринчилик уюшқоқлик билан ўтганини ва спортчиларнинг маҳорати бир мунча ошганлигини таъкидлаб ўтиш керак.

Ҳар бир вазнда ғолиблик учун кескин кураш борди. Лекин асаб ва кучни тўғри тақсимлай олмаслик Юқори Чирчиқ полвонларига жуда қимматга тушди. Айниқса, Бутуниттифоқ қишлоқ спортчилари мусобақасида фахрли иккинчи ўринни олган, областда эса ўз вазнида энг кучли штангачилардан бири бўлган Г. Югайнинг «О» баҳо олиши кўпчилик учун кутилмаган ҳол бўлди. У кучига ортиқча баҳо бериб, штангани уч уринишда ҳам кўтара олмади ва мусобақадан чиқиб кетди.

Умумкоманда ҳисобида Оққўрғон район полвонлари ғолиб келишди. Калинин район командаси иккинчи, Орджоникидзе район вакиллари учинчи ўринга чиқди. Юқори Чирчиқ районининг кучли командаси тўртинчи ўринда қолди.

Вазн тартибида: В. Пак (Оққўрғон), Б. Қолдибеков (Орджоникидзе), Г. Пяк (Оққўрғон), А. Шерер (Калинин), Б. Милейковский (Калинин), Ш. Нурматов (Калинин), В. Рябов (Юқори Чирчиқ), Г. Каспаров (Орджоникидзе)лар область чемпиони бўлишди. Ғолиблар ёрлиқлар билан тақдирланишди ва республика қишлоқ спортчилари биринчилигида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритишди.

БИЛДИРИШ

Тошкент ишчи-мухбирлар университети тингловчиларининг навбатдаги машғулоти 13 март, чоршанба куни ўтказилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
(3-канал)

17.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 18.00 — **Телеянгиликлар** (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.10 — **Биз—Ильич набираларимиз** (ўқувчилар учун). 18.40 **Моҳир созандалар** Р. Хамдамов. 19.20 — **Телеянгиликлар.** 19.35 — **Экономикани ўрганамиз** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 19.55 — **Эшиттиришлар программаси.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
(5-канал)

Рус тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси.** 18.00 — **Олти капитан Иванлар** (болалар учун кинофильм). 18.20 — **М. Горький — шоир** (ўсмирлар учун эшиттириш). 18.50 — **Телеянгиликлар.** 19.00 — **Россия — Тошкентга.**

Ўзбек тилида: 20.00 — **Р. Бобожоннинг янги шеърлари.** 20.20 — **Телеянгиликлар.** 20.30 — **Хотин-қизлар, сизлар учун** (репортаж). 20.50 — **Концерт.** 21.30— **Узганинг исми** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
(9-канал)

Рус тилида: 20.00 — **Педагогик поэма** (бадиий фильм). 21.40 — **Квадрат доирани туғаллайди** (телефильм). 22.10 — **Тентак укам** (телеспектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА—13/III да **Корсар**, 14/III да **Дилоромм.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 13/III да **Сўнгги қурбон**, 14/III да **Сарвқомат дилбарим.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 13/III да **Кимга тўй, кимга аза**, 14/III да **Фарҳод ва Ширин.**

КИНО

Сенинг замондошинг (1-2 серия) — «ЧАЙКА», НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Ота (эрталаб соат 11, кундуз 1, 3 да), **Умид қирғоғи** (кундуз ва кечқурун): — САНЪАТ САРОЙИ.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
15 март кеч соат 6 яримда
«Советский спорт» газетасининг «Бойчечак» мукофоти учун.
«ДИНАМО» (Москва) — «ПАХТАКОР» (Тошкент).
командалари ўртасида
ФУТБОЛ

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ СТАДИОНИДА
14 мартда кундуз соат 3 да
«Советский спорт» газетасининг «Бойчечак» мукофоти учун.
«ШАХТЕР» (Донецк) — «ПОЛИТОТДЕЛ» (Тошкент области).
«А» класс командалари ўртасида
ФУТБОЛ
Революция скверидан «Политотдел» колхозига автобуслар қатнайди.

ТОШКЕНТ МАХСУСЛАШТИРИЛГАН ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ АЛОҚА БОШҚАРМАСИГА
Тошкент шаҳрида ва республиканинг бошқа шаҳарларида ишлаш учун.
АТС ва ҳамма разряддаги линия қурилмалари монтажи бўйича слесарлар ва монтажчилар, алоқачи-монтажчи касбига ўргатиш учун шогирдлар, бош механик, ишлаб чиқариш-техника бўлими бошлиғи
КЕРАК
Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 1-Қорасарой проезди, 3 уй (42, 43 автобусларнинг «Қора-қамиш» ва 56 автобуснинг охирги бекатлари).

4-ҚУРИЛИШ ТРЕСТИНИНГ 43-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА
сувоқчилар, бўёқчилар, дурадгорлар, плита қопловчилар
К Е Р А К
Меҳнат ҳақи-ишбай.
Ёлғиз кишиларга ётоқхона, оилалиларга навбати билан уй берилади.
Болалар боғчаси ва ясли бор.
Мурожаат учун адрес: Тошкент, 140, К. Маркс кўчаси, 2 «а» уй (2, 41 автобусларнинг «100 уй» ва 19 автобуснинг охирги бекатлари).

Ўзбекистон Давлат филармонияси ва эстрада коллективи Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист Карим Алиевга онаси
Нисо РАҲИМБОЕВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

«Тошкент ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В35212, Редактор ўринбосарлари — В35885, В36232, Масъул секретарь—В34808, Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936, Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786, Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048, Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 02315. ИНДЕКС — 64697. № Б — 1818.